

RAPORT Z MONITORINGU
Lokalnego Programu Rewitalizacji
Miasta Rawa Mazowiecka na lata 2016-2025
zaktualizowany o dane za okres 2021 - 2022

RAPORT Z MONITORINGU
LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI
MIASTA RAWA MAZOWIECKA NA LATA 2016 – 2025

RAWA
MAZOWIECKA

AKTUALIZACJA DANYCH DO ROKU 2022

fot. Foto Milejka

Raport sporządzony przez
Biuro Strategii i Przedsiębiorczości
Urzędu Miasta Rawa Mazowiecka

Rawa Mazowiecka 2023

Wstęp

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Rawa Mazowiecka na lata 2016-2025 (LPRMRM 2025) został przyjęty uchwałą nr XIX/135/16 Rady Miasta Rawa Mazowiecka z dnia 31 sierpnia 2016 r., zmienioną uchwałą nr XXI/155/16 Rady Miasta Rawa Mazowiecka z dnia 27 października 2016 r. LPRMRM 2025 stanowi podstawę prowadzenia działań rewitalizacyjnych, które mają za zadanie wyprowadzenie obszaru wyznaczonego do rewitalizacji ze zidentyfikowanego stanu kryzysowego. Program obejmuje swoim zakresem przedsięwzięcia mające wpływ na różne sfery związane z rewitalizacją. LPRMRM 2025 spełnia kryteria kompletności, kompleksowości, koncentracji oraz komplementarności działań, a także realizuje zasadę partnerstwa i partycypacji w procesie rewitalizacji miasta. Program jest zbieżny ze strategicznymi dokumentami miasta Rawa Mazowiecka, m.in. ze strategią rozwoju miasta i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego .

W oparciu o analizę sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej oraz środowiskowej miasta Rawa Mazowiecka zostały wyznaczone obszary zdegradowane, a następnie został określony obszar rewitalizacji. W poszczególnych sferach zdiagnozowano problemy, do których należą m.in.:

SFERA SPOŁECZNA

- wysoki poziom uzależnienia od pomocy społecznej,
- wzrost liczby rodzin, w których występują problemy z prawidłowym wypełnianiem ról społecznych,
- stosunkowo duża liczba osób z niepełnosprawnością,
- wykluczenie społeczne związane z długotrwałym bezrobociem,
- wysokie bezrobocie wśród osób młodych,
- mała aktywność społeczna mieszkańców miasta,
- niskie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji.

SFERA GOSPODARCZA

- duża rotacja przedsiębiorstw w centrum miasta świadcząca o krótkim okresie funkcjonowania podmiotów gospodarczych w obecnej przestrzeni śródmiejskiej.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA ORAZ TECHNICZNA

- słaba jakość zabudowy mieszkaniowej oraz niska jakość przestrzeni publicznej, jak również brak ładu przestrzennego skutkujące zbyt małą atrakcyjnością Rawy Mazowieckiej jako miejsca pracy i zamieszkania,

- niedostosowanie architektury i przestrzeni miasta do potrzeb osób z niepełnosprawnością.

SFERZE ŚRODOWISKOWA

- korzystanie ze źródeł ciepła niespełniających kryteriów dotyczących niskiej emisji,
- niedostateczna wiedza na temat możliwości zmiany sposobów ogrzewania oraz sposobów oszczędzania energii, np. poprzez termomodernizację i stosowanie materiałów energooszczędnych w budownictwie.

Wskaźniki produktu i rezultatu dla każdego z dwunastu podstawowych projektów rewitalizacyjnych, wraz z wartościami bazowymi i docelowymi, zostały przedstawione w Raporcie Otwarcia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Rawa Mazowiecka na lata 2016-2025, opracowanym w roku 2017. Wskaźniki produktu odnoszą się do bezpośrednich, rzeczowych efektów podjętych działań mierzonych konkretnymi wielkościami. Opisują one wszystkie te produkty, które powstają w trakcie realizacji projektu na skutek wydatkowania środków. Wskaźniki rezultatu przedstawiają natomiast efekty realizacji projektu mające bezpośredni wpływ na otoczenie społeczno-ekonomiczne. Dostarczają one informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku wdrożenia danego projektu. Analiza danych w raporcie przedstawia postęp rzeczowy oraz finansowy projektów rewitalizacyjnych. Źródłem danych są m.in. coroczne raporty z realizacji przedsięwzięć przesyłane przez jednostki/podmioty zajmujące się wdrażaniem projektów.

W ramach systemu monitorowania LPRMRM 2025 zbierane są i przetwarzane dane jakościowe i ilościowe na dwóch poziomach:

- dla obszaru rewitalizacji,
- dla całego miasta (z podziałem na sfery tematyczne).

Wskaźniki z obu poziomów, dla obszaru rewitalizacji oraz dla całego miasta, są powiązane z cechami obszaru oraz celami programu rewitalizacji, które mają zostać osiągnięte poprzez realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Monitoring polega na zbieraniu i przetwarzaniu danych ze statystyki publicznej, danych z miejskich i powiatowych jednostek samorządowych oraz danych pozyskanych od organizacji pozarządowych, które ujęte są w zestaw wskaźników. W obecnym raporcie uwzględnione są dane za okres od roku 2016 do roku 2022. W przypadku projektów, których realizację zakończono, wartości wskaźników zostały zestawiane z wartościami docelowymi, co dało odpowiedź co do efektów realizacji projektu. Dla projektu, który jest w trakcie realizacji, porównanie wartości poszczególnych wskaźników produktu i rezultatu osiągniętych na koniec roku 2022, z wartościami docelowymi, pozwoliło określić tendencje odnoszące się do poszczególnych wskaźników. Taka analiza pozwala na ocenę skutków prowadzonych działań. W przypadku, gdy wartości docelowe wskaźników nie

zostały osiągnięte w zakładanym okresie realizacji projektów, działania wynikające z projektu były prowadzone również w kolejnych latach.

Dotychczas przygotowane raporty z monitoringu były przedstawiane członkom Zespołu Zadaniowego ds. Rewitalizacji oraz Zespołu Konsultacyjnego ds. Rewitalizacji w celu zapoznania się, ewentualnych korekt i akceptacji.

I. Cele rewitalizacji, kierunki działań, projekty podstawowe

Cel strategiczny 1 – Poprawa jakości życia i wzmacnianie kapitału społecznego

Strategiczne kierunki działania:

- 1.1 Integracja społeczna i ograniczanie wykluczenia społecznego.
- 1.2 Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług społecznych (opieki zdrowotnej, edukacji, pomocy społecznej, kultury i administracji publicznej).
- 1.3 Wzmacnianie więzi społecznych, współpracy i zaufania.
- 1.4 Poprawa warunków mieszkaniowych.

Cel strategiczny 2 – Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych oraz jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego

Strategiczne kierunki działania:

- 2.1 Zapewnienie ładu przestrzennego oraz zmiana zagospodarowania i ożywienie przestrzeni publicznych.
- 2.2 Zachowanie, ochrona i promowanie dziedzictwa kulturowego oraz rozwój zasobów kultury.
- 2.3 Wzmacnianie walorów przyrodniczych i kulturowych.
- 2.4 Wspieranie zasobooszczędnego gospodarowania oraz ochrona środowiska przyrodniczego.

Cel strategiczny 3 – Budowanie kapitału ludzkiego i tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego

Strategiczne kierunki działania:

- 3.1 Tworzenie warunków do rozwoju sektora MŚP i podmiotów ekonomii społecznej.
- 3.2 Tworzenie warunków do aktywizacji i zatrudniania osób bezrobotnych, m.in. osób niepełnosprawnych i długotrwale bezrobotnych.
- 3.3 Wspieranie przedsiębiorczości, podnoszenia kompetencji oraz reintegracji zawodowej (m.in. mobilności przestrzennej i sektorowej).

Lista projektów podstawowych wskazanych w LPRMRM 2025

W ramach LPRMRM 2025 zaplanowano do realizacji 12 podstawowych projektów rewitalizacyjnych wpisujących się w strategiczne cele i kierunki działań rewitalizacyjnych. Projekty są ze sobą powiązane logicznie i merytorycznie, uzupełniają się i wzajemnie na siebie oddziałują. Każdy z projektów realizuje przynajmniej dwa spośród trzech strategicznych celów procesu rewitalizacji, będąc z nimi powiązany zarówno w sposób bezpośredni, jak i pośredni.

Podstawowe projekty rewitalizacyjne ilustruje poniższa tabela.

Lp	Nazwa projektu
1	Rozwój Usług Wspierania Rodziny
2	„Szkoła twórczych umysłów” – rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności niezbędnych na rynku pracy w Szkole Podstawowej nr 2 w Rawie Mazowieckiej (zgodne z celami projektu pn. Wykluczamy Wykluczenie – Wysoka Jakość Edukacji wskazanego w LPRMRM 2025)
3	Rewitalizacja Miasta Rawa Mazowiecka – projekt składa się z czterech zadań: a. adaptacja wraz z rozbudową zabytkowych jatek w celu nadania nowej funkcji społecznej, w tym kulturalnej, b. przebudowa i remont zabytkowego budynku Muzeum Ziemi Rawskiej przy ul. Łowickiej wraz z zagospodarowaniem otoczenia, c. rewaloryzacja zabytkowego Parku Miejskiego, d. zagospodarowanie przestrzeni publicznej Rynku Starego Miasta oraz obszaru staromiejskiego.
4	Rawscy Seniorzy Sprawni i Aktywni
5	Rawa Gra dla Wszystkich
6	Pomóż Innym i Sobie
7	W „Tęczowej Jedyńeczce” Zdrowo Jemy i Ekosystemy Poznajemy
8	Rawscy Skauci jak Zawisza
9	Rawskie Centrum Organizacji Pozarządowych
10	Bycie EKO Się Opłaca
11	Program Aktywizacja i Integracja
12	Kompleksowy System Wsparcia Poprawy Jakości Zasobów Mieszkaniowych

Jedenaście z dwunastu ww. projektów zostało zrealizowanych w okresie 2017 - 2022 r. Projekt dotyczący poprawy jakości zasobów mieszkaniowych trwa, a działania z nim związane będą prowadzone do końca 2023 r.

II. Projekty zakończone

W 2017 roku została zakończona realizacja dwóch projektów podstawowych: „Rozwój Usług Wspierania Rodziny” realizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie

Mazowieckiej oraz „W Tęczowej Jedyńeczce Zdrowo Jemy i Ekosystemy Poznajemy” realizowanego przez Przedszkole Miejskie nr 1 w Rawie Mazowieckiej.

W 2018 roku została zakończona realizacja trzech projektów podstawowych: „Rawscy Seniorzy Sprawni i Aktywni” realizowanego przez Stowarzyszenie Rawski Uniwersytet Trzeciego Wieku, „Rawa Gra dla Wszystkich” realizowanego przez Stowarzyszenie TOPORY oraz „Pomóż Innym i Sobie” realizowanego przez Fundację „Obudźmy Nadzieję”.

W 2019 roku została zakończona realizacja dwóch projektów podstawowych: utworzenie „Rawskiego Centrum Organizacji Pozarządowych” realizowanego przez Miasto Rawa Mazowiecka oraz „Program Aktywizacja i Integracja” realizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Powiatowy Urząd Pracy w Rawie Mazowieckiej.

W 2021 roku została zakończona realizacja trzech projektów podstawowych: „Szkoła twórczych umysłów” – rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności niezbędnych na rynku pracy w Szkole Podstawowej nr 2 w Rawie Mazowieckiej (projekt zgodny z celami projektu pn. Wykluczamy Wykluczenie – Wysoka Jakość Edukacji, wpisanego pierwotnie do LPRMRM 2025) realizowanego przez Szkołę Podstawową nr 2, „Rawscy Skauci jak Zawisza” realizowanego przez Stowarzyszenie Harcerstwa Katolickiego „Zawisza” oraz „Bycie EKO Sie Oplaca” realizowanego przez Świetlicę Środowiskową im. Bł. Edmunda Bojanowskiego.

W 2022 r. została zakończona realizacja projektu podstawowego „Rewitalizacja Miasta Rawa Mazowiecka”, składającego się z czterech zadań i realizowanego przez Miasto Rawa Mazowiecka.

Poniższa tabela przedstawia wykaz projektów zakończonych.

Lp	Nazwa projektu	Podmiot realizujący	Cele projektu
1	Rozwój Usług Wspierania Rodziny	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Główny cel to poprawa jakości życia i wzmacnianie kapitału społecznego poprzez pomoc rodzinom wykazującym bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
2	„Szkoła twórczych umysłów” – rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności niezbędnych na rynku pracy w Szkole Podstawowej nr 2 w Rawie Mazowieckiej (zgodny z celami	Szkoła Podstawowa nr 2	Główny cel to podnoszenie kompetencji kluczowych, nabycie umiejętności przydatnych na rynku pracy oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

	projektu pn. Wykluczamy Wykluczenie – Wysoka Jakość Edukacji wskazanego w LPRMRM 2025)		
3	Rewitalizacja Miasta Rawa Mazowiecka	Miasto Rawa Mazowiecka	Główny cel to kompleksowa rewitalizacja, skutkująca wprowadzeniem i przywróceniem na miejskim obszarze zdegradowanym funkcji społecznych, w tym kulturalnych oraz gospodarczych.
4	W „Tęczowej Jedyneczce” Zdrowo Jemy i Ekosystemy Poznajemy	Przedszkole Miejskie nr 1	Główny cel to działania proekologiczne zakładające poznanie ekosystemów i kształtowanie nawyków zdrowego odżywiania.
5	Rawscy Skauci jak Zawisza	Stowarzyszenie Harcerstwa Katolickiego „Zawisza”	Główny cel to kształtowanie pozytywnych wartości i postaw wśród młodzieży.
6	Rawscy Seniorzy Sprawni i Aktywni	Stowarzyszenie Rawski Uniwersytet Trzeciego Wiek	Główny cel to zwiększenie świadomości prozdrowotnej i wzrost aktywności społecznej osób starszych.
7	Rawa Gra dla Wszystkich	Stowarzyszenie TOPORY	Główny cel to aktywizacja społeczna i budowanie kompetencji społecznych dzieci i młodzieży.
8	Pomóż Innym i Sobie	Fundacja „Obudźmy Nadzieję”	Główny cel to przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami i starszych oraz promocja idei wolontariatu.
9	Rawskie Centrum Organizacji Pozarządowych	Miasto Rawa Mazowiecka	Główny cel to wzrost aktywności oraz profesjonalizacja działań rawskich organizacji pozarządowych.
10	Bycie EKO Się Opłaca	Świetlica Środowiskowa im. Bł. Edmunda Bojanowskiego	Głównym celem projektu jest zwiększenie świadomości proekologicznej oraz rozwijanie postaw przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży.

11	Projekt Aktywizacja i Integracja	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej wraz z Powiatowym Urzędem Pracy w Rawie Mazowieckiej	Główny cel to pomoc osobom bezrobotnym, korzystającym ze świadczeń pomocy społecznej, we właściwym funkcjonowaniu w środowisku społecznym.
----	----------------------------------	---	--

1. Rozwój Usług Wspierania Rodziny

Projekt był realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej. Jego realizacja zakończyła się w 2017 roku.

Zakres rzeczowy:

Projekt zakładał zastosowanie nowych metod pomocy świadczonej przez rodziny wspierające rodzinom wykazującym bezradność w sprawach wychowawczo-opiekuńczych. Przez cały czas trwania projektu rodziny były objęte wsparciem psychologa, asystenta rodziny i pracownika socjalnego. Dla rodzin wymagających pomocy i dla rodzin wspierających zorganizowano szkolenia. Działania wynikające z projektu były realizowane poprzez organizację bloków tematycznych, na które składały się treningi budowania relacji rodzinnych i społecznych oraz metody wspierające rozwój dziecka.

Wskaźniki produktu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2016 rok	Wartości osiągnięte na koniec 2017 roku	Wartości docelowe
Rozwój Usług Wspierania Rodziny	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	osoby	0	19	19
	Liczba wspartych w programie miejsc	osoby	0	15	15

	świadczenia usług społecznych				
	Liczba rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych kontraktami socjalnymi	szt.	0	5	5
	Liczba przeprowadzonych godzin treningów grupowych	godziny	0	304	304

Uwagi:

Założone wartości docelowe zostały osiągnięte.

Wskaźniki rezultatu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2016 rok	Wartości osiągnięte na koniec 2017 roku	Wartości docelowe
Rozwój Usług Wsparcia Rodziny	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu (ogółem)	osoby	0	13	13
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które podniosły swoje kompetencje społeczne, rodzicielskie i życiowe (ogółem)	osoby	0	7	7
	Liczba osób, które podniosły swoje kompetencje interpersonalne i nabyły wiedzę na temat postępowania w sytuacjach kryzysowych (ogółem)	osoby	0	6	6
	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu z obszaru rewitalizacji/zdegradowanego	osoby	0	1	1
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które podniosły swoje kompetencje społeczne,	osoby	0	2	2

	rodzicielskie i życiowe z obszaru rewitalizacji/zdegradowanego				
	Liczba osób, które podniosły swoje kompetencje interpersonalne, rodzicielskie i nabyły wiedzę na temat postępowania w sytuacjach kryzysowych z obszaru rewitalizacji/zdegradowanego	osoby	0	1	1

Uwagi:

Założone wartości docelowe zostały osiągnięte.

Projekt miał za zadanie poprawę dostępu do wysokiej jakości usług społecznych poprzez poszerzenie oferty skierowanej do rodzin wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz podniesienie efektywności rodzin wspierających. Działania te miały przyczynić się do ograniczenia wykluczenia społecznego wśród uczestników projektu. Realizacja projektu w zakresie zakładanym na etapie jego opracowywania i osiągnięcie wskaźników docelowych może świadczyć, iż cele projektu zostały osiągnięte.

Monitoring finansowy:

Źródła finansowania	Planowane koszty realizacji projektu w oparciu o szacunek wynikający z LPR	Rzeczywiste koszty realizacji projektu
Dotacja z funduszy UE Środki własne	160 000,00 zł (bez podziału na źródła finansowania)	112 678,83 zł 19 885,50 zł
Suma	160 000,00 zł	132 564,33 zł

2. „Szkoła twórczych umysłów” – rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności niezbędnych na rynku pracy w Szkole Podstawowej nr 2 w Rawie Mazowieckiej (zgodne z celami projektu wskazanego w LPRMRM 2025 pn. Wykluczamy Wykluczenie – Wysoka Jakość Edukacji)

Projekt był realizowany przez Szkołę Podstawową nr 2 w Rawie Mazowieckiej od 1 kwietnia 2019 r. do 31 marca 2021 roku.

Projekt, który pierwotnie miał być realizowany przez gimnazja, nie otrzymał dofinansowania. W związku z tym oraz na skutek reformy edukacyjnej wygaszającej gimnazja, zdecydowano o przygotowaniu projektów zbieżnych z celami projektu „Wykluczamy wykluczenie” przez każdą

z rawskich szkół podstawowych. Rawskie placówki aplikowały o dofinansowanie unijne w konkursie ogłoszonym przez Urząd Marszałkowski w Łodzi w 2018 roku. Dotację otrzymał projekt „Szkoła twórczych umysłów - rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności niezbędnych na rynku pracy w Szkole Podstawowej nr 2 w Rawie Mazowieckiej”. Placówka, pomimo trudności wynikających z obostrzeń okresu pandemii COVID-19, ukończyła przedsięwzięcie z pozytywnym rezultatem w marcu 2021 r.

Zakres rzeczowy:

Projekt, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego (RPO WŁ) na lata 2014-2020, był skierowany do uczniów i nauczycieli. W ramach realizacji projektu zaplanowano wzrost jakości i atrakcyjności nauczania przez podwyższenie kwalifikacji nauczycieli oraz doposażenie szkoły w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne. Zakupiono sprzęt komputerowy oraz pomoce dydaktyczne i wyposażenie, m.in. sali do zajęć sensorycznych. Kolejnym elementem projektu były także zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz zajęcia rozwijające umiejętności matematyczno-przyrodnicze, językowe i cyfrowe oraz kompetencje uczniów w obszarze zagadnień związanych z przedsiębiorczością.

Wskaźniki produktu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2016 rok	Wartości osiągnięte w 2021 roku na koniec realizacji projektu	Wartości docelowe
„Szkoła twórczych umysłów- rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności niezbędnych na rynku pracy w Szkole Podstawowej nr 2 w Rawie Mazowieckiej”	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie	osoby	0	438	288
	Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały doposażone w programie	szt.	0	1	1
	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK	szt.	0	1	1

	do prowadzenia zajęć edukacyjnych				
	Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie	osoby	0	44	6
	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie	osoby	0	76	60
	Liczba szkół lub placówek objętych wsparciem, w których minimum 25% uczniów posiada specjalne potrzeby rozwojowe i edukacyjne	szt.	0	1	1
	Liczba uczniów objętych wsparciem z zakresu rozwijania kompetencji przedsiębiorczości	osoby	0	83	40
	Liczba uczniów objętych indywidualizacją pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi	osoby	0	146	145
	Liczba szkół lub placówek zlokalizowanych na terenie miast średnich	szt.	0	1	1

Uwagi:

Założone wartości docelowe zostały osiągnięte.

Wskaźniki rezultatu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2016 rok	Wartości osiągnięte w 2021 roku na koniec realizacji projektu	Wartości docelowe
„Szkola twórczych umysłów-	Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub	osoby	0	438	230

rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności niezbędnych na rynku pracy w Szkole Podstawowej nr 2 w Rawie Mazowieckiej	umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu				
	Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych	szt.	0	1	1
	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	szt.	0	1	1
	Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	osoby	0	76	48

Uwagi:

Założone wartości docelowe zostały osiągnięte.

Projekt miał za zadanie podniesienie kompetencji kluczowych, nabycie umiejętności przydatnych na rynku pracy oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży.

Monitoring finansowy:

Źródła finansowania	Planowane koszty realizacji projektu w oparciu o szacunek wynikający z LPR	Rzeczywiste koszty realizacji projektu
Środki własne Dofinansowanie RPO Wł na lata 2014-2020	700 000,00 zł (bez podziału na źródła finansowania)	90 000,00 zł 1 051 339,02 zł
Suma	700 000,00 zł	1 141 339,02 zł

3. Rewitalizacja Miasta Rawa Mazowiecka

Projekt był realizowany przez Miasto Rawa Mazowiecka i został ukończony w 2022 roku. Projekt otrzymał dofinansowanie w ramach RPO Wł na lata 2014-2020, a zadanie dotyczące rewaloryzacji parku - dodatkowo z WFOŚiGW w Łodzi.

Na projekt złożyły się cztery następujące zadania:

1. Przebudowa i remont zabytkowego budynku Muzeum Ziemi Rawskiej wraz z zagospodarowaniem otoczenia. Realizację zadania zakończono w 2017 roku (protokół odbioru prac), natomiast otwarcie placówki po remoncie odbyło się w kwietniu 2018 roku.
2. Rewaloryzacja zabytkowego Parku Miejskiego. Realizację zadania zakończono w 2018 roku.
3. Adaptacja i rozbudowa zabytkowych jatek w celu nadania nowej funkcji społecznej, w tym kulturalnej. Realizację zadania zakończono w 2020 roku.
4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej Rynku Starego Miasta oraz obszaru staromiejskiego. Realizację zadania zakończono w 2022 roku.

Zakres rzeczowy projektu:

1. Opracowanie dokumentacji projektowej;
2. Roboty budowlane, w tym m.in.:
 - a) remont i rozbudowa zabytkowego budynku jatek miejskich
 - b) remont i przebudowa budynku muzeum oraz zagospodarowanie jego otoczenia
 - c) park - prace brukarskie w alejkach oraz wykonanie alejek z nawierzchni naturalnej, pochylni dla osób ze szczególnymi potrzebami, renowacja mostku, nowe nasadzenia, wykonanie bersa, placu zabaw, instalacja monitoringu, energooszczędnego oświetlenia,
 - d) przestrzeń centrum miasta: przeprowadzenie robót z branży drogowej, elektrycznej, sanitarnej, teletechnicznej, wykonanie nowych nawierzchni traktów pieszych i jezdni, nowe zagospodarowanie przestrzeni publicznej, montaż małej architektury, dokonanie nowych nasadzeń;
3. Nadzór inwestorski w ramach poszczególnych zadań, a w przypadku zadania dotyczącego przestrzeni Rynku Starego Miasta - także nadzór archeologiczny i autorski;
4. Przeprowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych w związku z realizacją projektu i otrzymanym dofinansowaniem z Unii Europejskiej oraz WFOŚiGW w Łodzi.

Wskaźniki produktu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2016 rok	Wartości osiągnięte na koniec 2022 roku	Wartości docelowe
Rewitalizacja Miasta Rawa Mazowiecka	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	0	8,45	8,45
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na	szt.	0	2	2

	rewitalizowanych obszarach				
	Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich	m ²	0	907,18	907,18
	Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich	m ²	0	9268	9268
	Długość przebudowanych dróg gminnych	km	0	1,72	1,72
	Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem	szt.	0	3	3

Uwagi:

Założone wartości docelowe zostały osiągnięte.

Wskaźniki rezultatu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2016 rok	Wartości osiągnięte na koniec 2022 roku	Wartości docelowe
Rewitalizacja Miasta Rawa Mazowiecka	Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt.	0	0	2
	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy kobiety/mężczyźni	EPC	0	0	2

Uwagi:

Zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie projektu ze środków unijnych, termin osiągnięcia i raportowania wskaźników rezultatu został określony na rok od zakończenia projektu. Wartości te będą podane w sprawozdaniu za 2023 r.

Projekt miał na celu kompleksową rewitalizację centrum miasta Rawa Mazowiecka, której wynikiem jest wprowadzenie oraz przywrócenie na miejskim obszarze zdegradowanym funkcji społecznych, w tym kulturalnych oraz gospodarczych, związanych przede wszystkim z funkcją usługowo - handlową. Realizacja celu wpływa na ograniczenie niekorzystnych zjawisk o charakterze społecznym oraz zapewnia mieszkańcom szeroki dostęp do usług publicznych. Infrastruktura została przystosowana dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Monitoring finansowy:

Źródła finansowania	Rzeczywiste koszty realizacji projektu
Dotacja z funduszu UE	15 241 174,85 zł
Dotacja z WFOŚiGW	2 197 000,00 zł
Środki własne	14 493 874,51zł
Suma	31 932 049,21 zł

Uwagi:

W przypadku 4. zadania projektu dotyczącego zagospodarowania przestrzeni publicznej Rynku Starego Miasta i obszaru staromiejskiego, został zwiększony jego zakres o remont i przebudowę ulic przyległych do obszaru wskazanego we wniosku o dofinansowanie z UE. Decyzję tę podjęto ze względu na konieczność osiągnięcia kompleksowości i komplementarności celów projektu oraz funkcjonalności rewitalizowanego obszaru. Dodatkowe roboty zostały wykonane na ulicy: Miłej, Mazowieckiej i Kilińskiego oraz na odcinkach ulic: Kościuszki, Mickiewicza, Warszawska, Krzywe Koło, Polna. Łączny koszt tych robót wyniósł: 10 519 904, 52 zł, z czego 1 949 644, 71 zł pochodziło ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, 1 211 409,00 zł – z Funduszu Dróg Samorządowych. Dofinansowanie dodatkowych prac wyniosło łącznie: 3 161 053,71 zł.

4. W „Tęczowej Jedyneźce” Zdrowo Jemy i Ekosystemy Poznajemy

Projekt był realizowany przez Przedszkole Miejskie nr 1 w Rawie Mazowieckiej. Jego realizacja zakończyła się w 2017 roku.

Zakres rzeczowy:

W ramach projektu przeprowadzono działania umożliwiające poznawanie ekosystemów oraz promujące zdrowe żywienie. W przedszkolu odbyły się zajęcia wychowawczo - dydaktyczne o tematyce zdrowego żywienia i tematyce proekologicznej oraz warsztaty kulinarne. Zajęcia terenowe umożliwiły poznanie ekosystemów i miejsc o dużej wartości przyrodniczej. Zorganizowano także konkursy oraz inne wydarzenia nawiązujące tematycznie do zakresu projektu, które skierowano do dzieci i rodziców, np. zajęcia z dietetykiem.

Wskaźniki produktu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2016 rok	Wartości osiągnięte na koniec 2017 roku	Wartości docelowe
W „Tęczowej Jedyneźce” Zdrowo Jemy	Liczba wycieczek, warsztatów oraz zajęć stacjonarnych	szt.	2	6	6

i Ekosystemy Poznajemy	Liczba konkursów związanych z propagowaniem idei zdrowego żywienia oraz poznawanie ekosystemów	szt.	2	5	5
	Liczba zajęć lekcyjnych, kół ekologicznych, akcji itp. związanych z wykorzystaniem pomocy dydaktycznych przy realizacji projektu	szt.	7	8	8

Uwagi:

Założone wartości docelowe zostały osiągnięte.

Wskaźniki rezultatu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2016 rok	Wartości osiągnięte na koniec 2017 roku	Wartości docelowe
W „Tęczowej Jedyneczce” Zdrowo Jemy i Ekosystemy Poznajemy	Liczba dzieci z placówki uczestniczących w realizacji projektu	Osoby	163	163	165
	Liczba dzieci spoza placówki uczestniczących bezpośrednio w projekcie	Osoby	120	120	120
	Liczba dorosłych (rodziców i pracowników	Osoby	100	365	365

	placówki) uczestniczących w projekcie				
--	---	--	--	--	--

Celem projektu było kształtowanie odpowiedniego podejścia do środowiska przyrodniczego oraz nauka prawidłowych nawyków żywieniowych u dzieci. Oferta edukacyjna przedszkola została uzupełniona m.in. o blok tematyczny związany z tymi zagadnieniami. Realizacja projektu aktywizowała dzieci i ich rodziny, sprzyjała integracji międzypokoleniowej oraz podejmowaniu działań służących poprawie jakości przestrzeni publicznych, z których korzystają dzieci i ich rodziny.

Monitoring finansowy:

Źródła finansowania	Planowane koszty realizacji projektu w oparciu o szacunek wynikający z LPR	Rzeczywiste koszty realizacji projektu
Środki własne	25 000,00 zł	3 508,00 zł
Inne	(bez podziału na źródła finansowania)	19 873,00 zł
Suma	25 000,00 zł	23 381,00 zł

Po zakończeniu ww. projektu nadal prowadzono w przedszkolu działania związane z ekologią, wspierając tym samym osiągnięcie celów zapisanych w programie rewitalizacji. Odbýwały się konkursy, warsztaty, wycieczki i zajęcia terenowe. Zakupiono także pomoce dydaktyczne wzbogacające wiedzę przyrodniczą dzieci. W czerwcu 2019 roku zakończono realizację projektu „Śmieci segregujemy - naszą planetę ratujemy”, dofinansowanego ze środków WFOŚiGW w Łodzi.

5. Rawscy Skauci jak Zawisza

Projekt był realizowany przez Stowarzyszenie Harcerstwa Katolickiego „Zawisza”. Z uwagi na epidemię COVID-19, w roku 2020 nie zostały przeprowadzone wszystkie planowane działania, na przykład wystawa fotografii dokumentującej zrealizowane przedsięwzięcia oraz gra miejska. Działania te, jak również działania mające na celu pozyskanie nowych członków stowarzyszenia, zostały przesunięte na 2021 rok i wtedy zakończyła się realizacja projektu.

Zakres rzeczowy:

Celem projektu było ożywienie przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji poprzez zajęcia edukacyjne, w tym gry plenerowe oraz organizację wydarzeń kulturalnych na obszarze rewitalizowanym. W ramach realizowanych zadań harcerze ze Stowarzyszenia Katolickiego „Zawisza” organizowali też spotkania i zbiórki.

Wskaźniki produktu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2016 rok	Wartości osiągnięte na koniec 2021 roku	Wartości docelowe
Rawscy Skauci jak Zawisza	Liczba zajęć i spotkań w ciągu roku organizowanych przez harcerstwo	szt.	0	504	504
	Liczba biwaków, wycieczek, zlotów, wypoczynku letniego i zimowego	szt.	0	49	32
	Liczba imprez integrujących mieszkańców i promujących zdrowy styl życia	szt.	0	22	20

Uwagi:

Założone wartości docelowe zostały osiągnięte.

Wskaźniki rezultatu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2016 rok	Wartości osiągnięte na koniec 2021 roku	Wartości docelowe
Rawscy Skauci jak Zawisza	Liczba osób biorących udział w proponowanych przez organizatora zajęciach i grach ogółem	osoby	0	1130	500
	Liczba nowych członków Stowarzyszenia ogółem	osoby	0	55	30
	Liczba nowych członków Stowarzyszenia z obszaru rewitalizacji	osoby	0	5	4

Uwagi:

Założone wartości docelowe zostały osiągnięte. Wskaźniki powyżej ustalone w raporcie otwarcia oraz wartości wskazane w monitoringu finansowym odnoszą się do całej działalności stowarzyszenia, w tym do zadań realizowanych w ramach projektu rewitalizacyjnego opisanego w programie rewitalizacji.

Projekt miał na celu propagowanie pozytywnych wartości i kształtowanie pozytywnych postaw wśród młodzieży. Jego realizacja miała przyczynić się do wzmacniania międzypokoleniowych więzi społecznych oraz poprawy dostępu do usług kulturalnych.

Monitoring finansowy:

Źródła finansowania	Planowane koszty realizacji projektu w oparciu o szacunek wynikający z LPR	Rzeczywiste koszty realizacji projektu
Środki własne Budżet lokalny (budżet Miasta)	20 000,00 zł (bez podziału na źródła finansowania)	322 243,18 zł 66 906,00 zł
Suma	20 000,00 zł	389 149,18 zł

6. Rawscy Seniorzy Sprawni i Aktywni

Projekt realizowany był przez Stowarzyszenie Rawski Uniwersytet Trzeciego Wieku. Jego zakończenie planowano na rok 2018. Wydłużono jednak realizację projektu o kolejne dwa lata. Projekt miał na celu zwiększenie świadomości prozdrowotnej i wzrost aktywności społecznej osób starszych poprzez promocję aktywnego i zdrowego życia seniorów. Realizacja projektu zakładała poprawę integracji seniorów w środowisku lokalnym i poprawę integracji międzypokoleniowej, a w konsekwencji poprawę jakości życia osób starszych.

Zakres rzeczowy:

W ramach realizacji projektu przeprowadzono zajęcia z informatyki i języka angielskiego, jak również zajęcia sportowe i artystyczne. W ramach zajęć sportowych odbywały się ćwiczenia typu joga, aerobic, aqua aerobic, fit ball oraz zumba. Podczas warsztatów artystycznych zorganizowano zajęcia z dziedziny malarstwa i rękodzieła, a także „saloniki poezji”. Ponadto przeprowadzono zajęcia integracyjne oraz warsztaty m.in. kulinarne oraz florystyczne.

Wskaźniki produktu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2016 rok	Wartości osiągnięte na koniec 2018 roku	Wartości docelowe
Rawscy Seniorzy Sprawni i Aktywni	Liczba godzin zajęć językowych	godziny	0	200	320
	Liczba godzin zajęć sportowych	godziny	0	440	480
	Liczba godzin zajęć warsztatów artystycznych	godziny	0	380	600
	Liczba zajęć edukacyjnych o tematyce prozdrowotnej	szt.	0	48	60

Osiągnięte wskaźniki produktu dla tego projektu były nieco niższe od zakładanych wartości docelowych. Poziom ich realizacji na koniec 2018 roku był następujący:

- Liczba godzin zajęć językowych - 62,50%
- Liczba godzin zajęć sportowych - 91,67%
- Liczba godzin zajęć warsztatów artystycznych - 63,33%
- Liczba zajęć edukacyjnych o tematyce prozdrowotnej - 80%.

W związku z tym zdecydowano się na kontynuowanie działań przez kolejne dwa lata. Zestawienie ilości godzin poszczególnych zajęć przeprowadzonych do końca 2018 roku z ilością zajęć w latach późniejszych wraz z odniesieniem do wartości docelowych, przedstawia poniższa tabela.

Wskaźniki produktu

Nazwa wskaźnika	Wartości osiągnięte na koniec 2018 roku (po zakończeniu projektu)	Wartości w roku 2019	Wartości w roku 2020	Wartości docelowe
Liczba godzin zajęć językowych	200	80	80	320
Liczba godzin zajęć sportowych	440	120	120	480
Liczba godzin zajęć warsztatów artystycznych	380	120	120	600

Liczba zajęć edukacyjnych o tematyce prozdrowotnej	48	20	20	60
--	----	----	----	----

Kontynuacja działań przewidzianych projektem pozwoliła na osiągnięcie zakładanych wskaźników produktu. Podobnie sytuacja przedstawia się odnośnie do wskaźników rezultatu.

Wskaźniki rezultatu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2016 rok	Wartości osiągnięte na koniec 2018 roku	Wartości docelowe
Rawscy Seniorzy Sprawni i Aktywni	Liczba osób uczestniczących w zajęciach, warsztatach ogółem	osoby	0	202	200
	Liczba osób uczestniczących w zajęciach, warsztatach pochodzących z obszaru rewitalizacji	osoby	0	60	64
	Liczba nowych członków organizacji Uniwersytet Trzeciego Wieku ogółem	osoby	0	28	32
	Liczba nowych członków organizacji Uniwersytet Trzeciego Wieku z obszaru rewitalizacji	osoby	0	8	8

Dwa spośród czterech wskaźników zostały osiągnięte do końca 2018 roku. Poziom realizacji dwóch pozostałych był następujący:

- Liczba osób uczestniczących w zajęciach, warsztatach pochodzących z obszaru rewitalizacji - 93,75%
- Liczba nowych członków organizacji Uniwersytet Trzeciego Wieku ogółem - 87,50%.

W wyniku kontynuacji projektu przez kolejne dwa lata osiągnięto następujące wartości wskazanych wyżej wskaźników:

Nazwa wskaźnika	Wartości osiągnięte	Wartości w roku 2019	Wartości w roku 2020	Wartości docelowe
-----------------	---------------------	----------------------	----------------------	-------------------

	na koniec 2018 roku			
Liczba osób uczestniczących w zajęciach, warsztatach pochodzących z obszaru rewitalizacji	60	32	32	64
Liczba nowych członków organizacji Uniwersytet Trzeciego Wieku ogółem	28	4	6	32

Tym samym, dzięki wydłużeniu czasu trwania projektu, zrealizowano pierwotne założenia w zakresie efektów rzeczowych (produktu) i rezultatu.

Monitoring finansowy:

Źródła finansowania	Planowane koszty realizacji projektu w oparciu o szacunek wynikający z LPR	Rzeczywiste koszty realizacji projektu
Dotacja z funduszy UE	70 000,00 zł	11 000,00 zł
Budżet lokalny (budżet Miasta)	(bez podziału na źródła finansowania)	14 000,00 zł
Środki własne		7 370,00 zł
Inne		3 000,00 zł
Suma	70 000,00 zł	35 370,00 zł

7. Rawa Gra dla Wszystkich

Projekt był realizowany przez Stowarzyszenie TOPORY. Po jego podsumowaniu w 2018 roku, zdecydowano się na kontynuację pozwalającą na osiągnięcie wszystkich zakładanych w projekcie wskaźników.

Zakres rzeczowy:

W ramach realizacji projektu odbyły się turnieje gier np. w ramach Rawskiego Dnia Gier „Topogranie”, gry miejskie oraz warsztaty gier narracyjnych (fabularnych). Zajęcia prowadzone w ramach projektu z dziećmi i młodzieżą służyły rozwijaniu kreatywności i wyobraźni, a jednocześnie były okazją do nauki pracy zespołowej.

Wskaźniki produktu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2016 rok	Wartości osiągnięte na koniec 2018 roku	Wartości docelowe
Rawa Gra dla Wszystkich	Liczba edycji rawskiego dnia gier, konkursów i zabaw skierowanych do najmłodszych mieszkańców Rawy	szt.	0	10	6
	Liczba turniejów/ gier zorganizowanych dla najmłodszych mieszkańców Rawy Mazowieckiej	szt.	0	8	11

Uwagi:

Wartości osiągnięte dla pierwszego ze wskaźników przekroczyły wartość docelową o 37,5 %. Drugi ze wskaźników produktu został zrealizowany w 72,73%.

Niektóre z zaplanowanych działań nie zostały zrealizowane w pełnym zakresie do 2018 r. W związku z powyższym zdecydowano się na ich kontynuację w latach 2019 – 2020. Zestawienie wartości tego niezrealizowanego w 2018 roku wskaźnika z wartościami osiągniętymi w roku 2019 oraz 2020 oraz z wartością docelową przedstawia poniższa tabela.

Nazwa wskaźnika	Wartości osiągnięte na koniec 2018 roku	Wartość w roku 2019	Wartość w roku 2020	Wartości docelowe
Liczba turniejów/ gier zorganizowanych dla najmłodszych mieszkańców Rawy Mazowieckiej	8	2	1	11

Na koniec 2020 r. wszystkie wskaźniki produktu dla tego projektu zostały osiągnięte.

Wskaźniki rezultatu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2016 rok	Wartości osiągnięte na koniec 2018 roku	Wartości docelowe
Rawa Gra dla Wszystkich	Liczba uczestników biorących udział w zorganizowanych	osoby	0	52	50

	wydarzeniach w odniesieniu do jednego spotkania				
	Liczba uczestników biorących udział w zorganizowanych wydarzeniach całościowo	osoby	0	185	150
	Liczba nowych członków Stowarzyszenia z obszaru rewitalizacji	osoby	0	6	6
	Liczba nowych członków Stowarzyszenia ogółem	osoby	0	18	13

Uwagi:

Wskaźniki rezultatu dla tego projektu zostały osiągnięte już w pierwotnym terminie jego zakończenia, tj. w 2018 r. Stowarzyszenie TOPORY nadal organizuje różnego rodzaju gry, turnieje i konkursy dla dzieci i młodzieży, również na obszarze rewitalizacji.

Projekt miał na celu aktywizację społeczną oraz budowanie kompetencji społecznych dzieci i młodzieży poprzez organizację wydarzeń wykorzystujących różne rodzaje gier (m.in. miejskie, strategiczne, fabularne, planszowe, zręcznościowe, karciane). Realizacja projektu przyczyniła się do zwiększenia aktywności społecznej dzieci i młodzieży.

Monitoring finansowy:

Źródła finansowania	Planowane koszty realizacji projektu w oparciu o szacunek wynikający z LPR	Rzeczywiste koszty realizacji projektu
Budżet lokalny (budżet Miasta)	20 000,00 zł	30 000,00 zł
Dotacja z budżetu państwa	(bez podziału na źródła finansowania)	400,00 zł
Środki własne		23 028,00zł
Suma	20 000,00 zł	53 428,00 zł

8. Pomóż Innym i Sobie

Projekt był realizowany przez Fundację „Obudźmy Nadzieję”. Pierwotnie miał zakończyć się w 2018 r. Jednak działania kontynuowane były również w dwóch kolejnych latach.

Zakres rzeczowy:

Fundacja Obudźmy Nadzieję prowadziła w ramach projektu działalność promującą wolontariat, np. podczas imprez dla mieszkańców miasta. Przedstawiciele fundacji spotykali się także z uczniami szkół podstawowych i średnich celem promocji wolontariatu. Zorganizowano również kursy pierwszej pomocy przedmedycznej.

Wskaźniki produktu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2016 rok	Wartości osiągnięte na koniec 2018 roku	Wartości docelowe
Pomóż Innym i Sobie	Liczba akcji promocyjnych organizowanych przez fundację	szt.	0	12	12
	Liczba warsztatów/kursów w zakresie pierwszej pomocy przedmedycznej dla wolontariuszy i mieszkańców miasta	szt.	0	2	2
	Liczba warsztatów interpersonalnych dla wolontariuszy	szt.	0	9	8

Uwagi:

Założone wartości docelowe zostały osiągnięte.

Wskaźniki rezultatu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2016 rok	Wartości osiągnięte na koniec 2018 roku	Wartości docelowe
Pomóż Innym i Sobie	Liczba nowych wolontariuszy pozyskanych w ramach realizacji projektu ze wskazaniem ile osób zamieszkuje obszar rewitalizacji	osoby	0	8/2	10/4

Uwagi:

W przypadku liczby nowo pozyskanych wolontariuszy wskaźnik został zrealizowany w 80%.

Jeżeli chodzi o ilość nowych wolontariuszy z obszaru rewitalizacji, to wskaźnik ten został zrealizowany w 50%.

Działania zaplanowane na potrzeby realizacji projektu były prowadzone także w roku 2019 oraz 2020. Zestawienie wartości niezrealizowanych w 2018 roku wskaźników z wartościami

osiągniętymi w roku 2019 i 2020 oraz z wartością docelową przedstawia poniższa tabela. Kontynuacja działań przyczyniła się do osiągnięcia celów zakładanych na etapie opracowywania projektu.

Nazwa wskaźnika	Wartości osiągnięte na koniec 2018 roku	Wartości w roku 2019	Wartości w roku 2020	Wartości docelowe
Liczba nowych wolontariuszy pozyskanych w ramach realizacji projektu ze wskazaniem ile osób zamieszkuje obszar rewitalizacji	8/2	2/1	0/0	10/4

Wskaźnik dotyczący liczby nowo pozyskanych wolontariuszy został zrealizowany w 2019 roku, natomiast wartość wskaźnika dotyczącego ilości nowych wolontariuszy z obszaru rewitalizacji wzrosła z 50% w 2018 roku do 75% w 2019 roku.

Projekt miał na celu promowanie idei wolontariatu oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych i starszych. Działania podejmowane w ramach projektu przyczyniły się do zintegrowania społeczności lokalnej i wzmocnienia więzi społecznych.

Monitoring finansowy:

Źródła finansowania	Planowane koszty realizacji projektu w oparciu o szacunek wynikający z LPR	Rzeczywiste koszty realizacji projektu
Budżet lokalny (budżet Miasta)	20 000,00 zł	16 000,00 zł
Środki własne	(bez podziału na źródła finansowania)	12 886,41 zł
Inne		947,89 zł
Suma	20 000,00 zł	29 834,30 zł

9. Rawskie Centrum Organizacji Pozarządowych

Projekt zrealizowało Miasto Rawa Mazowiecka. Centrum zostało otwarte w 2019 roku.

Zakres rzeczowy:

Celem projektu było stworzenie miejsca umożliwiającego organizacjom pozarządowym działającym na obszarze miasta Rawa Mazowiecka, rozwinięcie aktywności oraz podejmowanie wspólnych działań na rzecz mieszkańców. Placówka została otwarta 11 stycznia 2019 roku. Początkowo mieściła się przy ul. Armii Krajowej 2, natomiast od czerwca 2020 roku znajduje się na ul. Warszawskiej 12. Zarówno poprzedni, jak i obecny lokal są przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością. W ramach oferty Centrum realizowane były i nadal są specjalistyczne szkolenia i warsztaty dla organizacji pozarządowych, w ramach których przekazuje się informacje np. o możliwościach pozyskania środków zewnętrznych oraz wiedzę przydatną przy pisaniu projektów oraz sporządzaniu sprawozdań finansowych.

Wskaźniki produktu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2016 rok	Wartości osiągnięte w 2019 roku	Wartości docelowe
Rawskie Centrum Organizacji Pozarządowych	Utworzenie Centrum Organizacji Pozarządowych	szt.	0	1	1
	Powierzchnia wyremontowanych i wyposażonych pomieszczeń pod działalność Centrum	m ²	0	22	60

Uwagi:

Pierwszy wskaźnik produktu został osiągnięty - placówka została utworzona, wyposażona i otwarta. Na moment otwarcia Centrum drugi wskaźnik został zrealizowany w 36,67 %. Jego wartość uległa zwiększeniu po zmianie siedziby. RCOP ma obecnie do dyspozycji pomieszczenie o powierzchni 33,5 m². Osiągnięta wartość wskaźnika wynosi 55,83 % wartości docelowej. Powierzchnia pomieszczeń placówki jest mniejsza od zakładanej z powodu braku w zasobach Miasta lokalu spełniającego łącznie kryteria powierzchni i dostępności dla osób z niepełnosprawnością. Opcja wynajmu pomieszczenia przełożyłaby się na znacznie wyższe koszty realizacji projektu. Praktyka pokazała, że w razie konieczności przeprowadzenia konferencji czy szkoleń z większą liczbą uczestników, dostępne są nieodpłatnie sale miejskich jednostek: biblioteki, muzeum, domu kultury. Tak więc powierzchnię użytkowaną przez RCOP na potrzeby bieżącej działalności można uznać za wystarczającą.

Wskaźniki rezultatu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2016 rok	Wartości osiągnięte na koniec 2019 roku	Wartości docelowe
Rawskie Centrum Organizacji Pozarządowych	Liczba organizacji pozarządowych działających w ramach Centrum	sztuki	0	24	20

Uwagi:

Centrum rozpoczęło działalność w 2019 r. Wskaźnik rezultatu także został osiągnięty w 2019 roku i jego wartość przekroczyła wtedy wyznaczoną wartość docelową. Z uwagi na zmianę siedziby w 2020 r. oraz nowy regulamin korzystania z Centrum, podpisano nowe porozumienia z organizacjami pozarządowymi działającymi w jego ramach. Na koniec 2022 r. było podpisane 15 porozumień w zakresie korzystania z oferty i pomieszczeń Centrum, ale faktyczna liczba organizacji uczestniczących w szkoleniach organizowanych przez placówkę była większa.

Projekt dotyczący Rawskiego Centrum Organizacji Pozarządowych służy aktywizacji i integracji organizacji pozarządowych działających na terenie miasta Rawa Mazowiecka.

Monitoring finansowy:

Źródła finansowania	Planowane koszty realizacji projektu w oparciu o szacunek wynikający z LPR	Rzeczywiste koszty realizacji projektu
Budżet beneficjenta	300 000,00 zł (bez podziału na źródła finansowania)	38 186,98 zł
Suma	300 000,00 zł	38 186,98 zł

Środki wydatkowane na utworzenie i wyposażenie placówki okazały się wielokrotnie niższe od środków planowanych w LPRMRM 2025. Roczny budżet przeznaczony na działania RCOP wynosi 20 tys. zł

10. Bycie EKO Się Opłaca

Projekt był realizowany przez Świetlicę Środowiskową im. Bł. Edmunda Bojanowskiego. Jego realizacja zakończyła się w 2021 roku.

Zakres rzeczowy:

W ramach realizacji projektu odbyły się konkursy plastyczne i fotograficzne oraz animacje o tematyce ekologicznej, happeningi, jak również spotkania z twórcami ludowymi. Organizowano także warsztaty, podczas których przedmioty zyskiwały nowe życie, a wykonane dzieła niejednokrotnie powstawały z wykorzystaniem surowców wtórnych.

Wskaźniki produktu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2019 rok	Wartości osiągnięte w 2021 roku	Wartości docelowe
Bycie EKO Sieć Opłaca	Liczba zorganizowanych warsztatów związanych ze zbieraniem i przetworzeniem staroci i materiałów wtórnych oraz warsztatów plastycznych i o tematyce ekologicznej	szt.	12	30	24
	Liczba animacji i happeningów przygotowanych przez uczestników programu	szt.	2	4	4

Uwagi:

Założone wartości docelowe zostały osiągnięte.

Wskaźniki rezultatu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2019 rok	Wartości osiągnięte na koniec 2021 roku	Wartości docelowe
Bycie EKO Się Opłaca	Liczba osób biorących udział w proponowanych przez organizatora zajęciach i grach ogółem	osoby	55	321	110
	Liczba osób biorących udział w proponowanych przez organizatora zajęciach i grach pochodzących z obszaru rewitalizacji	osoby	8	23	16

Uwagi:

Założone wartości docelowe zostały osiągnięte.

Głównym celem projektu było zwiększenie świadomości proekologicznej oraz rozwijanie postaw przedsiębiorczości i kreatywnego myślenia wśród dzieci i młodzieży. Projekt propagował właściwe zachowania w kwestii ekologii i segregacji oraz recyklingu odpadów.

Monitoring finansowy:

Nazwa projektu	Suma kosztów realizacji w okresie sprawozdawczym	Wysokość środków z podziałem na źródła finansowania		
		Źródło finansowania	Planowane środki na realizację zadania	Środki poniesione w okresie sprawozdawczym
Bycie EKO Się Opłaca	50 000,00 zł	Dotacja Narodowego Instytutu Wolności w ramach programu Nowe FIO na lata 2021-2030	5 000,00 zł	5 000,00 zł

		Środki finansowe własne	45 000,00 zł	45 000,00 zł
--	--	-------------------------	--------------	--------------

11. Projekt Aktywizacja i Integracja

Projekt był realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Rawie Mazowieckiej. Realizacja projektu zakończyła się w 2019 roku.

Zakres rzeczowy:

Program obejmował dwa bloki działań: aktywizację zawodową i integrację społeczną. Aktywizacja zawodowa polegała na zorganizowaniu prac społecznie użytecznych. Były one realizowane w jednostkach należących do Miasta. Integracja społeczna obejmowała cykl zajęć warsztatowych i integracyjnych m.in. z zakresu komunikacji interpersonalnej, asertywności, gospodarowania czasem, radzenia sobie ze stresem, tworzenia dokumentów aplikacyjnych oraz aktywnego poszukiwania pracy. Zajęcia były prowadzone przez psychologa i doradcę zawodowego.

Wskaźniki produktu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2017 rok	Wartości osiągnięte na koniec 2019 roku	Wartości docelowe
Projekt Aktywizacja i Integracja	Liczba godzin przepracowanych w formie prac społecznie użytecznych (blok aktywizacja)	godziny	0	1560	800
	Liczba godzin poradnictwa indywidualnego oraz warsztatów trenerskich z doradcą zawodowym	godziny	0	1560	800

Uwagi:

Na koniec 2019 roku oba wskaźniki produktu zostały zrealizowane, a ich wartości przekroczyły w znacznym stopniu zakładane wartości docelowe.

Wskaźniki rezultatu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2017 rok	Wartości osiągnięte na koniec 2019 roku	Wartości docelowe
Projekt Aktywizacja i Integracja	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	osoby	0	5	2
	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	osoby	0	19	12
	Liczba osób z obszaru rewitalizacji, które po opuszczeniu programu: a. uzyskały kwalifikacje, b. podjęły pracę lub ją kontynuowały	osoby	0	a. 7 b. 1	a. 4 b. 4

Uwagi:

Trzy wskaźniki rezultatu przekroczyły wartość docelową w momencie zakończenia projektu czyli w 2019 r. Wyjątek stanowi komponent ostatniego wskaźnika odnoszący się do osób z obszaru rewitalizacji, które podjęły pracę lub ją kontynuowały. Krótkotrwałe zatrudnienie uzyskała zaledwie jedna osoba.

Celem projektu było przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych, szczególnie tych najbardziej oddalonych od rynku pracy.

Monitoring finansowy:

Źródła finansowania	Planowane koszty realizacji projektu w oparciu o szacunek wynikający z LPR	Rzeczywiste koszty realizacji projektu
Środki z budżetu miasta	20 000,00 zł	10 949,69 zł
Refundacja kosztów prac społecznie użytecznych z PUP	(bez podziału na źródła finansowania)	7 720,20 zł
Suma	20 000,00 zł	18 669,89 zł

III. Projekty w trakcie realizacji

Kompleksowy System Wsparcia Poprawy Jakości Zasobów Mieszkaniowych

Projekt jest realizowany przez Miasto Rawa Mazowiecka.

Zakres rzeczowy:

Realizacja projektu rozpoczęła się od wykonania opracowania pn. „Diagnoza sytuacji mieszkaniowej na potrzeby stworzenia Kompleksowego Systemu Wsparcia Zasobów Mieszkaniowych”. Zasadniczym celem tego opracowania była diagnoza warunków mieszkaniowych obszaru rewitalizacji w Rawie Mazowieckiej oraz dobór rozwiązań i instrumentów, które pomogą uruchomić proces odnowy zasobów mieszkaniowych. Na podstawie diagnozy Miasto przygotowało instrumenty finansowe oraz pozafinansowe, przeznaczone dla właścicieli budynków oraz wspólnot mieszkaniowych. Wśród instrumentów finansowych można wymienić:

- konkurs na elewację, którego pierwsza edycja została ogłoszona w listopadzie 2019 r. i rozstrzygnięta w grudniu 2020 r., dwie kolejne odbyły się w 2021 i 2022 roku, a czwarta jego edycja została rozstrzygnięta w 2023 r.;
- możliwość skorzystania z niższej niż dotychczas opłaty za zajęcie pasa drogowego w sytuacji, kiedy remont dotyczy elewacji budynku (stosowna uchwała Rady Miasta Rawa Mazowiecka z 2019 r.);
- dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych na obszarze miasta Rawa Mazowiecka, udzielane w oparciu o ustawę z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Instrumentem pozafinansowym opracowanym w ramach realizacji projektu jest poradnik dla właścicieli nieruchomości. Poradnik opisuje instrumenty, które mogą być wykorzystane przez właścicieli nieruchomości, przyczyniając się do poprawy jakości zasobów mieszkaniowych w mieście, również na obszarze rewitalizacji.

Wskaźniki produktu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2016 rok	Wartości osiągnięte na koniec 2022 roku	Wartości docelowe
Kompleksowy System Wsparcia Poprawy Jakości Zasobów Mieszkaniowych	Przygotowanie kompleksowej diagnozy, analizy dotychczasowych praktyk i kierunków działania zmierzających do poprawy warunków mieszkaniowych	szt.	0	2	2

	Liczba konsultacji społecznych mających na celu poinformowanie o systemie i instrumentach wsparcia	szt.	0	3	3
	Liczba aktów wykonawczych prawa miejscowego, wprowadzających instrumenty wsparcia finansowego i organizacyjnego	szt.	0	2	2

Uwagi:

Wskaźniki produktu zostały osiągnięte.

Wskaźniki rezultatu

Nazwa projektu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości bazowe 2016 rok	Wartości osiągnięte na koniec 2022 roku	Wartości docelowe
Kompleksowy System Wsparcia Poprawy Jakości Zasobów Mieszkaniowych	Liczba osób/podmiotów, która skorzystała z instrumentów wsparcia finansowego i organizacyjnego	szt.	0	12	3

Uwagi:

Zakładany wskaźnik rezultatu został osiągnięty na koniec 2020 roku. Kolejne lata przyniosły jego wzrost.

Celem projektu jest stworzenie okoliczności sprzyjających poprawie warunków mieszkaniowych poprzez opracowanie i wdrożenie systemu wsparcia jakości zasobów mieszkaniowych, uwzględniającego zróżnicowany potencjał poszczególnych form mieszkalnictwa oraz wykorzystującego nowoczesne mechanizmy wsparcia finansowego.

Monitoring finansowy:

Źródła finansowania	Planowane koszty realizacji projektu w oparciu o szacunek wynikający z LPR	Rzeczywiste koszty realizacji projektu
Środki własne	50 000,00 zł (bez podziału na źródła finansowania)	109 479,70 zł
Suma	50 000,00 zł	109 479,70 zł

IV. Projekty uzupełniające

Należą do nich przedsięwzięcia, które nie zostały zidentyfikowane na etapie opracowania programu rewitalizacji, a które – ze względu na miejsce realizacji, zakres i charakter działań - przyczyniają się do osiągnięcia celów programu.

1. Rozwój infrastruktury edukacyjnej i przedszkolnej

a. *Rozbudowa i przebudowa budynku Przedszkola Miejskiego nr 1*

Termin realizacji zadania: od 7 czerwca 2016 r. do 4 września 2017 r. Całkowity koszt: 4 572 085,00 zł, dofinansowanie z rezerwy budżetu państwa: 2 007 000,00 zł.

b. *Remont pomieszczeń socjalnych w budynku Szkoły Podstawowej nr 1* (obszar przyległy do obszaru rewitalizacji). W roku 2018 zakończył się pierwszy etap prac, których zakres obejmował przebudowę i adaptację pomieszczeń jadalni z zapleczem, szatni i łazienek. Wykonano niezbędne prace rozbiórkowe, tynkarskie, malarskie, glazurnicze i montażowe. Wymieniono część instalacji wodno-kanalizacyjnej oraz elektrycznej. Zakupiono nowe wyposażenie szatni oraz sal dydaktycznych.

Nazwa projektu	Suma kosztów realizacji w 2018 roku	Wysokość środków z podziałem na źródła finansowania		
		Źródła finansowania	Planowane środki na realizację zadania	Środki poniesione w okresie sprawozdawczym
Przebudowa łazienek, szatni i stołówki w budynku Szkoły Podstawowej nr 1	307 000,00 zł	Wojewoda Łódzki	153 500,00 zł	153 500,00 zł
		Środki własne	153 500,00 zł	153 500,00 zł

W roku 2019 zakończył się drugi etap prac. Zakres prac obejmował przebudowę i adaptację pomieszczeń szatni i łazienek. Wykonano niezbędne prace rozbiórkowe, tynkarskie, malarskie, glazurnicze i montażowe. Wymieniono część instalacji wodno - kanalizacyjnej oraz elektrycznej.

Nazwa projektu	Suma kosztów realizacji w 2019 roku	Wysokość środków z podziałem na źródła finansowania		
		Źródła finansowania	Planowane środki na realizację zadania	Środki poniesione w okresie sprawozdawczym
Przebudowa łazienek i szatni w budynku Szkoły Podstawowej nr 1	329 151,00 zł	Budżet Miasta	330 000,00 zł	329 151,00 zł

2. Rozwój infrastruktury pomocy społecznej

a. *Utworzenie na obszarze rewitalizowanym punktu informacyjno-konsultacyjnego dla mieszkańców miasta i obszaru*

Punkt udzielał pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i interwencyjnej dla ofiar przemocy w rodzinie. Projekt został zrealizowany w 2017 r. przez Stowarzyszenie Nowe Życie w Rawie w oparciu o dofinansowanie z budżetu Miasta w kwocie 4 000,00 zł.

b. *Dzienny Dom Seniora*

Dnia 6 grudnia 2018 r., uchwałą Rady Miasta Rawa Mazowiecka został utworzony Dzienny Dom Seniora w Rawie Mazowieckiej. Placówka otwarta 25 stycznia 2019 roku, jest ośrodkiem wsparcia dziennego z 30 miejscami. Dzienny Dom Seniora prowadzony jest w ramach struktur Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej. Znajduje się przy ulicy Warszawskiej 12 i powstał dzięki współpracy Miasta z parafią ewangelicko - augsburską. Placówka dysponuje następującymi pomieszczeniami: pomieszczenie ogólne pełniące funkcję sali spotkań oraz jadalni, aneks kuchenny, pomieszczenie klubowe wyposażone w sprzęt RTV, kanapy i fotele oraz komputer z dostępem do internetu, pomieszczenie do zajęć aktywności ruchowej, pokój zabiegowo-pielęgniarski, łazienka, szatnia. Pomieszczenia są przystosowane dla osób z niepełnosprawnością. W ramach działalności Dziennego Domu Seniora organizowane są na miejscu zajęcia i warsztaty tematyczne adekwatne do zainteresowań, potrzeb i możliwości uczestników, jak również zajęcia ruchowe i relaksacyjne, mające na celu poprawę kondycji fizycznej. W ciągu dnia zapewniony jest jeden ciepły posiłek.

Na przygotowanie Dziennego Domu Seniora Miasto otrzymało dofinansowanie w wysokości 239 681,23 zł z Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu

Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020, edycja 2018. Koszty adaptacji i wyposażenia pomieszczeń wyniosły łącznie 307 181,19 zł.

Nazwa projektu	Suma kosztów realizacji w 2018 roku	Wysokość środków z podziałem na źródła finansowania		
		Źródła finansowania	Planowane środki na realizację zadania	Środki poniesione w okresie sprawozdawczym
Dzienny Dom Seniora	307 181,19 zł	Budżet Państwa	239 681,23zł	239 681,23zł
		Środki własne	67 499,96zł	67 499,96 zł

c. *Budowa Centrum opiekuńczo-mieszkalnego w Rawie Mazowieckiej*

W grudniu 2021 roku została podpisana z Wojewodą Łódzkim umowa o udzielenie dofinansowania na utworzenie ośrodka wsparcia pod nazwą „Centrum opiekuńczo-mieszkalne w Rawie Mazowieckiej”, a w 2022 r. rozpoczęto prace budowlane. Placówka jest przeznaczona dla osób dorosłych ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Ze wsparcia centrum będzie mogło skorzystać 20 osób, w przypadku 11 osób będzie to wsparcie w formie pobytu dziennego, natomiast dla 9 osób – całodobowego. Dofinansowanie w kwocie 3 055 520 zł pochodzi ze środków Funduszu Solidarnościowego w ramach programu „Centra opiekuńczo-mieszkalne” Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.

3. Rozwój usług placówek wsparcia dziennego oraz innych alternatywnych form opieki dla dzieci i młodzieży

a. Świetlica Środowiskowa im. Bł. Edmunda Bojanowskiego w Rawie Mazowieckiej prowadziła całoroczną opiekę nad dziećmi z rodzin w trudnej sytuacji życiowej pochodzących zarówno z obszaru rewitalizacji, jak i spoza niego. Rokrocznie były organizowane m.in. następujące wydarzenia: akcja „Zima z Przymierzakami”, akcja „Lato z Przymierzakami”, pikniki rodzinne, rodzinne spotkania warsztatowe.

b. Związek Dużych Rodzin „Trzy Plus” prowadził działalność z zakresu edukacji i wychowania, polegającą na wspieraniu wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez podejmowanie działań o charakterze wychowawczym, opiekuńczym, oświatowym i prozdrowotnym.

c. *Przedszkole Miejskie nr 1*

W przedszkolu realizowano wieloletni program dotyczący promocji zdrowia, prowadzono też działania o charakterze edukacyjnym i artystycznym, jak również wdrażano programy o tematyce ekologicznej. Ponadto prowadzono działania w ramach programu promocji zdrowia

psychicznego, który miał za zadanie kształtować i rozwijać umiejętności psychospołeczne u małych dzieci. Przedszkole organizowało też akcje charytatywne.

d. Szkoła Podstawowa nr 2

W szkole prowadzone były działania skierowane do dzieci i młodzieży, również z obszaru rewitalizacji. Były to m.in.: zajęcia z dietetykiem, debata o smogu, Dzień Europejski, pokaz talentów, Narodowe Czytanie i Dzień Głośnego Czytania, Europejski Dzień Języków, Strajk Klimatyczny, Tydzień Kultury Chrześcijańskiej, warsztaty i kiermasz świąteczny. W ramach projektu eTwinning placówka prowadziła współpracę ze szkołami z różnych krajów. W okresie ferii zimowych i wakacji dla dzieci były organizowane zajęcia sportowe.

4. Rozwój wyposażenia medycznego niezbędnego do udzielania świadczeń medycznych

a. Ochotnicza Straż Pożarna

W 2018 roku Miasto otrzymało od Zarządu Województwa Łódzkiego dofinansowanie w wysokości 11 056,92 zł przeznaczone na zakup sprzętu dla rawskiej jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej mającej siedzibę na obszarze rewitalizacji. Pomoc przeznaczono na dofinansowanie zakupu sprzętu służącego ochronie życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Dzięki dotacji z budżetu województwa strażacy ochotnicy zostali zaopatrzeni w defibrylator oraz suchy skafander z ocieplaczem.

Miasto Rawa Mazowiecka także przekazało rawskiej OSP sprzęt ratowniczy. Jego zakup dofinansowano z Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Ministerstwo Sprawiedliwości. Projekt miał na celu doposażenie jednostek OSP w całym kraju w sprzęt niezbędny do udzielania pomocy pokrzywdzonym bezpośrednio na miejscu popełnienia przestępstwa, m.in. udzielanie pomocy ofiarom wypadków komunikacyjnych. Do dyspozycji strażaków trafił zestaw ratownictwa medycznego R1, zestaw uniwersalnych podpór i klinów do stabilizacji pojazdów oraz zestaw wysokociśnieniowych poduszek pneumatycznych do podnoszenia o nośności od 50kN do 300kN.

Miasto Rawa Mazowiecka udzieliło również OSP w Rawie Mazowieckiej dofinansowania w formie dotacji w wysokości 200 000,00 zł na zakup nowego samochodu ratowniczo - gaśniczego. Pozostałe instytucje, które udzieliły dofinansowania na ten cel, to: WFOŚiGW w Łodzi, NFOŚiGW oraz Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej. Zakupiono średni samochód ratowniczo - gaśniczy zabudowany przez firmę STOLARCZYK na podwoziu MAN 13.290 o mocy silnika 290 KM i napędzie terenowym 4x4. Pojazd zastąpił dotychczasowe pierwszo-wyjazdowe auto strażaków, które liczyło 39 lat.

Nazwa projektu	Suma kosztów realizacji w 2018 roku	Wysokość środków z podziałem na źródła finansowania
----------------	-------------------------------------	---

		Źródło finansowania	Planowane środki na realizację zadania	Środki poniesione w okresie sprawozdawczym
Zakup sprzętu służącego ochronie życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem dla jednostek OSP	11 056,92 zł	Województwo Łódzkie	11 056,92 zł	11 056,92 zł (zwrot środków niewykorzystanych w kwocie 480,01 zł)
Nabycie wyposażenia i urządzeń ratownictwa niezbędnych do udzielania pomocy poszkodowanym bezpośrednio na miejscu popełnienia przestępstwa	22 715,14	Ministerstwo Sprawiedliwości (Fundusz Sprawiedliwości) Budżet Miasta	22 968,00 zł 232,00 zł	22 487,99 zł 227,15 zł
Zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego	802 821,00 zł	Środki własne Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej Budżet Miasta NFOŚiGW WFOŚiGW w Łodzi	15 000,00 zł 185 000,00 zł 200 000,00 zł 150 000,00 zł 250 000,00 zł	17 821,00 zł 185 000,00 zł 200 000,00 zł 150 000,00 zł 250 000,00 zł

W 2019 roku Miasto otrzymało od Zarządu Województwa łódzkiego dofinansowanie w wysokości 13 264,18 zł przeznaczone na zakup sprzętu dla rawskiej jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Pomoc przeznaczono na dofinansowanie zakupu sprzętu służącego ochronie życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem dla jednostek OSP. Dzięki dotacji z budżetu województwa strażacy ochotnicy zostali zaopatrzeni w dwa komplety ubrania specjalnego strażackiego oraz suchy skafander ratowniczy z ocieplaczem.

W 2021 roku do strażaków z Ochotniczej Straży Pożarnej trafiły m.in.: kamera termowizyjna, zestaw do wyważania drzwi, kurtki lekkie, komplet aparatu powietrznego, suchy skafander, worki wypornościowe oraz sprężarka o łącznej wartości blisko 105 tys. zł. Sprzęt ratowniczy zakupiono w ramach budżetu obywatelskiego Miasta Rawa Mazowiecka.

W 2022 roku Ochotnicza Straż Pożarna w Rawie Mazowieckiej otrzymała z Urzędu Marszałkowskiego Województwa łódzkiego dofinansowanie w wysokości 18 054,00 zł na realizację zadania publicznego pn. "Zwiększenie potencjału ratowniczego Ochotniczej Straży Pożarnej w Rawie Mazowieckiej". Środki zostały przeznaczone na zakup następującego sprzętu i wyposażenia osobistego strażaków: przenośnego zbiornika na wodę, 2 kompletów ubrania specjalnego oraz 2 par butów specjalnych.

b. Doposażenie i rozbudowa Szpitala Świętego Ducha w Rawie Mazowieckiej

W 2021 roku Miasto Rawa Mazowiecka zakupiło stół operacyjny (wraz z wyposażeniem), który został nieodpłatnie użyczony rawskiemu szpitalowi. Przekazanie sprzętu na blok operacyjny odbyło się 10 lutego 2021 roku. Wartość zakupu to 97 352,28 zł.

Miasto Rawa Mazowiecka środkami w wysokości 1 698 000 zł dofinansowało budowę nowego Bloku Operacyjnego oraz Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii wraz z wyposażeniem. Środki na inwestycję pochodziły z budżetów samorządów powiatu rawskiego oraz z dofinansowania w wysokości 9 mln zł z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, które pozyskał Zarząd Powiatu Rawskiego.

5. Rozwój e-administracji, udostępniania informacji sektora publicznego, zasobów nauki, kultury i dziedzictwa kulturowego oraz usług medycznych

a. „Rawski eUrząd - wdrożenie elektronicznych usług w Urzędzie Miasta Rawa Mazowiecka”

Celem głównym projektu realizowanego w latach 2017 – 2020, było zwiększenie dostępności e-usług publicznych, wzrost liczby mieszkańców korzystających z e-usług w mieście Rawa Mazowiecka oraz sprawne zarządzanie miastem. Inwestycja objęła: wdrożenie aplikacji i e-usług (aplikacje: elektroniczne zarządzanie dokumentami, portal podatkowy, elektroniczne biuro interesanta, e-rada, informacje przestrzenne), dostosowanie do aktualnych potrzeb i unowocześnienie oprogramowania (serwerowy system operacyjny, pakiet bezpieczeństwa danych, pakiet biurowy), zakup infrastruktury teleinformatycznej i sprzęt komputerowy. Projekt uzyskał dofinansowanie z funduszy europejskich w wysokości 672 775,00 zł, co stanowi 85% kosztów kwalifikowalnych. Wartość całkowita projektu to 984 000,00 zł.

b. Zakup sprzętu nagłośnieniowego dla Miejskiego Domu Kultury (obszar przyległy do obszaru rewitalizacji)

Celem zadania było stworzenie oferty kulturalnej, która mogłaby konkurować z ofertą podmiotów komercyjnych. Zakupiony został następujący sprzęt: głośniki, kolumny wraz z procesorem, okablowanie głośnikowe, bezprzewodowy system mikrofonowy, mikrofony instrumentalne, grzebienie do wieszania kolumn oraz case do monitorów. Na opisywane zadanie MDK otrzymał dofinansowanie w wysokości 105 000,00 zł z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach projektu „Infrastruktura Domów Kultury 2018” oraz dotację Miasta Rawa Mazowiecka w wysokości 61 000,00 zł.

c. Nowa wystawa stała w Zamku Książąt Mazowieckich

Na terenie zamku została otwarta wystawa stała pod tytułem: „Dzieje Zamku Książąt Mazowieckich w Rawie Mazowieckiej na tle historii miasta i regionu”. Wystawa w atrakcyjnej i ciekawej formie prezentuje dzieje zamku oraz najważniejsze wydarzenia z nim związane, także na tle historii Polski. W ramach realizacji zadania wykonano aranżacje wnętrz stylizowane na czasy książąt mazowieckich, połączone dodatkowo z elementami nowoczesnych technik prezentacji z wykorzystaniem systemów elektroniczno- informatycznych sterujących ścieżką czasową prezentacji oraz zapewniających efekty dźwiękowe i świetlne. Na zorganizowanie tej wystawy została przyznana dotacja w wysokości 70 000,00 zł przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach projektu „Wspieranie Działań Muzealnych 2018”. Całkowity koszt przedsięwzięcia to 88 100,00 zł.

d. Projekt LOWE - Lokalny Ośrodek Wiedzy i Edukacji (obszar przyległy do obszaru rewitalizacji)

Szkoła Podstawowa nr 1 w Rawie Mazowieckiej była jednym z piętnastu ośrodków w Polsce, który realizował ten projekt grantowy. Przy szkole powstał Lokalny Ośrodek Wiedzy i Edukacji dla dorosłych. W ramach jego działalności osoby dorosłe, m.in. mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mogły skorzystać ze szkoleń, kursów lub warsztatów o różnorodnej tematyce wpływającej na ich rozwój. Celem LOWE było wykorzystanie potencjału szkoły do prowadzenia działań na rzecz edukacji osób dorosłych w zakresie kompetencji kluczowych, w tym kompetencji potrzebnych na rynku pracy oraz rozwijania metod i narzędzi pracy kadry nauczycielskiej szkoły z osobami dorosłymi, w szczególności w małych środowiskach lokalnych. W 2020 roku w ramach Lokalnego Ośrodka Wiedzy i Edukacji był realizowany Program ASA LOWE 2.0 – Akademia Seniora Aktywnego. W ramach tego projektu przeprowadzono zajęcia m.in. z dziedziny kompetencji cyfrowych, rozwijania umiejętności twórczych oraz społecznych. Grantodawcą była Fundacja „Małopolska Izba Samorządowa”.

e. Program szczepień przeciwko grypie.

W roku 2017 Miasto stworzyło program polityki zdrowotnej pn. „Program profilaktycznych szczepień przeciw grypie dla mieszkańców Rawy Mazowieckiej w latach 2017-2019”.

Ze szczepień mogli skorzystać mieszkańcy w wieku powyżej 60 lat, gdyż właśnie te osoby są szczególnie narażone na powikłania pogrypowe, także z powodu grypy najczęściej trafiają do szpitali. Szczepienia odbywały się m.in. w zakładach opieki zdrowotnej na obszarze rewitalizacji. Seniorzy, którzy nie mogli poddać się szczepieniom z powodów zdrowotnych, zostali objęci akcją edukacyjną na temat sposobów unikania zachorowania na gripę.

5. Działania w zakresie wymiany lub renowacji źródeł ciepła, rozbudowy systemów zaopatrzenia w ciepło

a. *Program Ograniczania Niskiej Emisji PONE*

Projekt wpisywał się w ogólnopolski program ograniczania niskiej emisji, zakładając stopniowe zastępowanie dotychczasowych źródeł ciepła nowymi, spełniającymi wymagania emisyjne. W ramach realizacji projektu PONE, który zakończył się w grudniu 2018 roku, zostały podjęte działania w zakresie wymiany źródeł ciepła. Dofinansowanie otrzymały również osoby z obszaru rewitalizacji.

Nazwa projektu	Suma kosztów realizacji projektu	Wysokość środków z podziałem na źródła finansowania	
		Źródła finansowania	Środki poniesione w okresie sprawozdawczym
Program Ograniczania Niskiej Emisji PONE na obszarze miasta	2 185 520,45 zł	WFOŚiGW w Łodzi	1 457 013,62 zł
		Budżet Miasta	728 506,83 zł
Program Ograniczania Niskiej Emisji PONE na obszarze rewitalizacji	178 146,34 zł	WFOŚiGW w Łodzi	118 764,22 zł
		Budżet Miasta	59 382,12 zł

b. *Program Czyste Powietrze*

Ogólnopolski Program Czyste Powietrze skupia się na wymianie starych pieców na paliwo stałe oraz na termomodernizacji budynków jednorodzinnych w celu ograniczenia niskiej emisji i przeciwdziałania zanieczyszczeniu powietrza. Realizatorami Programu są Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a adresaci to osoby fizyczne będące właścicielami domów jednorodzinnych. Miasto Rawa Mazowiecka od 2018 roku prowadzi akcję informacyjno - edukacyjną na temat Programu. W ramach porozumienia zawartego

z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, poczynawszy od 18 listopada 2019 r. beneficjenci, których budynki są usytuowane w granicach administracyjnych miasta Rawa Mazowiecka, mogą składać wnioski w Urzędzie Miasta Rawa Mazowiecka, korzystając z pomocy pracownika urzędu. W czerwcu 2021 roku, w siedzibie urzędu, został utworzony punkt konsultacyjno-informacyjny programu „Czyste Powietrze”.

6. Działania prowadzące do przywrócenia lub nadania obiektom nowych funkcji społecznych lub gospodarczych

a. *Remont targowiska miejskiego*

W 2018 roku na targowisku przeprowadzono roboty budowlane w zakresie przebudowy przyłącza wodociągowego i deszczowego wraz z instalacją wewnętrzną wodociągową, sanitarną i deszczową. W 2019 roku zostały zrealizowane roboty branży elektrycznej i drogowej. Ponadto wybudowano nowe zadaszenie części powierzchni targowiska, zamontowano nową toaletę publiczną, instalację monitoringu oraz nowe ogrodzenie targowiska. Wartość projektu wyniosła: 2.343.745,15 zł. Zadanie zostało dofinansowane w ramach PROW na lata 2014-2020 w wysokości 993.548,00 zł.

b. *Altana parkowa – ważne miejsce na kulturalnej mapie miasta*

Altana znajdująca się w południowej, reprezentacyjnej części parku jest charakterystycznym elementem architektonicznym tego zabytkowego założenia. Po zakończonej rewaloryzacji parku zyskała drugie życie. Od 2021 roku w altanie i jej otoczeniu odbywają się wydarzenia o charakterze kulturalno – integracyjnym i rekreacyjnym, m.in. koncerty, pikniki, wystawy.

c. *Wydarzenia na Placu Piłsudskiego*

Prace rewitalizacyjne przeprowadzone w centrum miasta, pozwoliły na wzmocnienie funkcji reprezentacyjnych, społecznych i gospodarczych zrewitalizowanych przestrzeni. W drugiej połowie 2022 r. na Placu Piłsudskiego zostały zorganizowane następujące imprezy kulturalne i okolicznościowe: „Popołudnie z J.Ch. Paskiem”, Bookcrossing – wymieńmy się książkami, plener malarski dla młodzieży „Rawskie Impresje”, Narodowe Czytanie „Ballady i romanse”, Jarmark Bożonarodzeniowy.

d. *Otwarcie Ogrodu Dialogu*

W 2022 roku, w sąsiedztwie zrewitalizowanego kompleksu obiektów parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP powstał Ogród Dialogu. Ogród jest efektem projektu pn. „Szlakiem dziedzictwa Gminy Rawa Mazowiecka”, przygotowanego wspólnie przez Gminę Rawa Mazowiecka i Parafię pw. Niepokalanego Poczęcia NMP. Projekt, propagując tradycje patriotyczne, religijne i ludowe oraz ekologię, ma łączyć ludzi i pobudzać do duchowego rozwoju. Jednym z głównych jego elementów jest składająca się z 15 kapliczek „Droga Krzyżowa Narodu Polskiego”. Drugim ważnym elementem Ogrodu Dialogu jest Krąg Pokoju inspirowany kamiennym różańcem umieszczonym przy grobie bł. ks. Jerzego Popiełuszki w Warszawie.

Ponadto, w Ogrodzie znajdują się m.in. kopia Groty z Lourdes oraz kapliczka Matki Bożej Fatimskiej. Budynek wystawienniczo-magazynowy oraz grillowy, plac zabaw, boisko i scena służą rekreacji i spotkaniom. Ogród został także wzbogacony o oczko wodne, wolierę z pawiami oraz ławki multimedialne z nagraniami o tematyce historycznej, modlitwami i refleksyjną muzyką. Wartość projektu wyniosła ponad 3,5 mln zł. Na jego realizację pozyskano dofinansowanie m.in. ze środków unijnych w ramach RPO WŁ na lata 2014 – 2020 oraz środków WFOŚiGW w Łodzi i Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

7. Działania inwestycyjne w zakresie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, niezbędnych do zachowania pełnionych przez nie funkcji kulturalnych lub nadania im takich funkcji

a. *„Rewitalizacja zespołu obiektów sakralnych pod wezwaniem NPNMP w Rawie Mazowieckiej w celu rozszerzenia oferty kulturalnej parafii”*

Projekt realizowany był w latach 2016 – 2019 i polegał na kompleksowym remoncie zespołu obiektów sakralnych. Przeprowadzone prace rewitalizacyjne i budowlane pozwoliły na zachowanie zabytkowej części budynku kościoła i kolegium pojezuickiego oraz powiększyły powierzchnię przeznaczoną na działalność kulturalną. Powstało Centrum Spotkań i Dialogu oraz muzeum. Otwarty charakter zyskały też krypty. Na znaczeniu i potencjale zyskała zarówno funkcja sakralna, jak i kulturalna tego zabytkowego kompleksu. Całość obiektu stała się jednym z ważniejszych punktów na mapie kulturalnej oraz turystycznej miasta i regionu. Całkowita wartość projektu wyniosła ponad 21 mln zł, z czego blisko 14,8 mln zł pochodziło ze środków Unii Europejskiej, prawie 2,3 mln zł - z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Pozyskano też dofinansowanie z innych zewnętrznych źródeł w niższych kwotach, m.in. od samorządów.

b. *Prace przy Kościele pw. Wniebowzięcia NMP*

W 2018 roku wykonano roboty związane z osuszeniem i odwodnieniem oraz prace dotyczące nawierzchni przy budynku kościoła, na które Dom Zakonny Zgromadzenia Męki Jezusa Chrystusa Ojców Pasjonistów uzyskał dofinansowanie w wysokości 120 000,00 zł z Funduszu Kościelnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz dotację w wysokości 50 000,00 zł, udzieloną przez Miasto Rawa Mazowiecka. Całość zadania zamknęła się kwotą 190 050,42 zł. W 2019 roku wykonano odwodnienie i drenaż przy budynku kościoła oraz przyłączenie do sieci wodociągowej. Całkowita wartość tego zadania wyniosła 203 811,11 zł, w tym dofinansowanie z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wysokości 150 000,00 zł. Podjęte działania pozwoliły na prawidłowe odprowadzenie wód opadowych od kościoła, zapobiegając jego zawilgoceniu oraz na uporządkowanie i zagospodarowanie terenu wokół niego.

c. *Remont zamku*

Na terenie Zamku Książąt Mazowieckich przeprowadzono prace remontowe związane z wymianą wewnętrznej instalacji elektrycznej oraz wymianą konstrukcji zadaszania nad blankami obronnymi. Ponadto, przeprowadzono prace budowlane w zakresie zabezpieczenia i konserwacji murów obronnych przy zamku. Koszt prac wyniósł 384 920,00 zł.

d. *Remont Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego pw. św. Ducha*

W 2020 roku przeprowadzono w kościele prace remontowe polegające na wymianie instalacji elektrycznej i renowacji tynków wewnętrznych, których koszt całkowity wyniósł 112.221,77 zł. Na przeprowadzenie tych prac Parafia Ewangelicko-Augsburska w Rawie Mazowieckiej otrzymała dotację w wysokości 96.910,00 zł przyznaną przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z Funduszu Kościelnego na konserwację i remonty obiektów sakralnych i kościelnych o wartości zabytkowej.

8. Działania inwestycyjne w zakresie zagospodarowania przestrzeni publicznej, funkcjonalnie powiązanej z obiektami poddawanymi rewitalizacji, w tym tworzenie lub modernizacja miejsc rekreacji i terenów zielonych

a. *Modernizacja przejść dla pieszych*

W 2021 roku Miasto uzyskało dofinansowanie na przebudowę i budowę przejść dla pieszych. Na obszarze rewitalizacji dofinansowanie objęło przejścia na ulicy Łowickiej, Kolejowej

(3 przejścia) oraz na skrzyżowaniu ulic: Warszawska - Ks. Skorupki, Ks. Skorupki - Ziemowita, Krzywe Koło - Łowicka. Dofinansowanie w wysokości 943 637 zł zostało udzielone ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg w zakresie poprawy bezpieczeństwa ruchu pieszych w obszarze oddziaływania przejść dla pieszych. W 2022 roku w ramach przebudowy i budowy ww. przejść zostało wykonane nowe oznakowanie pionowe i poziome przejść, nowe oświetlenie, remont nawierzchni asfaltowej dróg oraz nawierzchni chodników w obszarze oddziaływania przejść.

b. *Budowa nowego odcinka ścieżki pieszo-rowerowej*

W 2020 roku został oddany do użytku odcinek trasy pieszo-rowerowej od ulicy Łowickiej do ulicy Jana III Sobieskiego, którego część znajduje się na obszarze rewitalizacji. Wzdłuż trasy zostały zamontowane stojaki rowerowe, ławki i kosze na śmieci, energooszczędne oświetlenie oraz dwie stacje naprawy rowerów. Natomiast w roku 2021 tereny przylegające do ścieżki rowerowej zostały zagospodarowane elementami infrastruktury rekreacyjnej, dydaktycznej i sportowej. Baza sportowa to przede wszystkim siłownia plenerowa oraz street workout. Przy ścieżce zamontowano również 18 tablic edukacyjnych, ustawione zostały budki lęgowe i domki dla owadów, przygotowano nowoczesny plac zabaw dla dzieci oraz posadzono ok. 600 nowych drzew i krzewów, a wzdłuż ścieżki zainstalowano system monitoringu miejskiego. Na realizację tego zadania otrzymano dofinansowanie z WFOŚiGW w Łodzi. Wartość obu etapów inwestycji to 2.009.200,73 zł. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi udzielił na ten cel dotacji w kwocie 642.015,00 zł oraz pożyczki w wysokości 428.010,00 zł.

9. Działania inwestycyjne w zakresie np. przebudowy, prac konserwatorsko-restauratorskich, remontu części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych

W 2017 roku w budynku przy Pl. Piłsudskiego 7 nastąpiła adaptacja lokalu użytkowego na lokale mieszkalne. W wyniku przebudowy uzyskano 3 lokale socjalne, w tym 1 dostosowany do potrzeb osoby z niepełnosprawnością. Koszt prac budowlanych wyniósł 231 543,46 zł, a koszt projektu - 7 779,00 zł. Z Banku Gospodarstwa Krajowego pozyskano środki w wysokości 113 015,86 zł.

V. Monitoring procesów zachodzących na obszarze rewitalizacji i w mieście.

W ramach monitorowania procesu rewitalizacji gromadzone są i przetwarzane dane jakościowe i ilościowe podzielone na dwa poziomy: dla obszaru rewitalizacji oraz dla obszaru całego miasta. Dla miasta dokonano dodatkowego podziału na sfery: społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, techniczną oraz środowiskową. Obie grupy wskaźników wykazują powiązanie z cechami obszaru, którego dotyczą oraz z celami rewitalizacji, których osiągnięciu ma służyć realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Na podstawie obserwacji zmian zachodzących w poszczególnych sferach możliwa jest ocena postępów wdrażania programu oraz planowanie przyszłych działań. W oparciu o wskaźniki można obserwować przebieg procesów w poszczególnych sferach oraz, w razie potrzeby, aktualizować zapisy Programu w celu dostosowania do stwierdzonej sytuacji i zaistniałych potrzeb.

1. Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji

W poniższej tabeli przedstawiono wartości poszczególnych wskaźników dla obszaru rewitalizacji. Wartość bazowa, ustalona w roku 2016, jest porównywana z wartościami osiągniętymi w kolejnych latach. Dane pochodzą ze statystyki publicznej, od powiatowych i miejskich jednostek organizacyjnych oraz od organizacji pozarządowych.

Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji

Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji	Jednostka miary	Źródło danych*	Wartość bazowa 2016 rok	2017 rok	2018 rok		2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Liczba popełnionych przestępstw	sztuka	8	31	65	Ulice znajdujące się w całości na obszarze rewitalizacji	23	31	29	17	25
		8			Ulice znajdujące się częściowo na obszarze rewitalizacji	61	96	57	22	25
Liczba popełnionych wykroczeń	sztuka ulice znajdujące się w całości na obszarze rewitalizacji	8	48	40	43		28	84	47	73
	sztuka ulice znajdujące się częściowo na obszarze rewitalizacji	8	111	104	88		143			

Liczba osób bezrobotnych	osoba	9	51	53	51	41	63	45	58
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	osoba	9	38	32	24	21	28	31	27
Liczba wydarzeń organizowanych w przestrzeniach publicznych	sztuka	1, 11, 13	85	54	106	88	48	108	92
Liczba zgłoszonych projektów w ramach budżetu obywatelskiego	sztuka	6	4	4	9	10	8	7	4
Liczba zgłoszonych projektów w ramach budżetu obywatelskiego przez inicjatorów z obszaru rewitalizacji	sztuka	6	0	0	1	1	2	0	0
Liczba osób objętych wsparciem w zakresie pomocy społecznej	osoba świadczeniobiorca	10	133	122	111	106	85	53	51
	osoba łącznie liczba osób w rodzinach	10	187	194	135	274	126	105	100

Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	4	0	0,56	0,02	6,21	0,19	0,32	5,87
Liczba wspartych obiektów infrastruktury	sztuka	2, 3	8	3	1	6	6	1	9
Rekultywowana przestrzeń otwarta (tereny zieleni)	ha	4	0	0	0	0	0	0	0,9268
Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem	sztuka	1, 2	0	1	0	4	2	0	1
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością	sztuka	2	0	2	1	2	1	0	2
Liczba osób uczestniczących w zajęciach z edukacji ekologicznej	osoba	12	302	465	792	185	163	164	206
Liczba członków organizacji pozarządowych	osoba	13	247	212	152	135	156	205	111
Stosunek liczby członków organizacji pozarządowych	dane zbierane od 2020 roku	13	x	x	x	x	4,22	6,61	3,96

do liczby organizacji, które udostępniły dane za określony rok									
Liczba wolontariuszy w organizacjach pozarządowych	osoba	13	34	18	33	20	33	29	24
Stosunek liczby wolontariuszy organizacji pozarządowych do liczby organizacji, które udostępniły dane za określony rok	Dane zbierane od 2020 roku	13	x	x	x	x	0,89	0,93	0,86
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które podniosły swoje kompetencje (społeczne, rodzicielskie lub życiowe)	osoba	10	0	2	4	3	0	0	0
Liczba ulokowanych przedsiębiorstw	sztuka	7	16	0	21	0	17	19	15

Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw	sztuka	7	31	24	21	12	8	13	9
Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji	m ²	2, 3	0	124,25	18	0	542,5	0	0
Powierzchnia objęta nadzorem wizyjnym (monitoringiem)	ha	2	0	0	5,5	0	0,04	0,3	2,75
Liczba osób uczestniczących w zajęciach (warsztatach, szkoleniach, itp.) podnoszących kompetencje zawodowe	osoba osoby, które podniosły swoje kompetencje	6, 9, 10, 12	8	59	97	94	74	93	111
	osoba osoby, które po podniesieniu kompetencji uzyskały zatrudnienie lub awans	6, 9, 10, 12	8	11	8	9	9	11	11

* 1 - Urząd Miasta, Wydział Edukacji i Spraw Społecznych, 2 - Urząd Miasta, Wydział Rozwoju i Inwestycji, 3 - Urząd Miasta, Wydział Gospodarki Komunalnej, 4 - Urząd Miasta, Wydział Gospodarki Terenami, 5 - Urząd Miasta, Wydział Finansów i Analiz, 6 - Urząd Miasta, Wydział Organizacyjny, 7 - Główny Urząd Statystyczny, 8 - Komenda Powiatowa Policji, 9 - Powiatowy Urząd Pracy, 10 - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, 11 - miejskie instytucje kultury, 12 - miejskie jednostki oświatowe, 13 - organizacje pozarządowe

Rewitalizacja, jako proces kompleksowy, obejmujący wszystkie sfery życia miasta i jego mieszkańców oraz skoncentrowany na ograniczonym obszarze, wymaga spojrzenia nie tylko przez pryzmat działań podmiotów lokalnych. Ważny jest kontekst regionalny i krajowy. Rozwiązania formalne oraz sytuacja społeczno – gospodarcza dla poziomu kraju mają przełożenie na poziom lokalny.

Ostatnie trzy lata były naznaczone pandemią i jej skutkami, wojną w Ukrainie, wysoką inflacją, odczuwalnym spowolnieniem gospodarczym w wielu branżach. Dla samorządów, będących koordynatorem procesów rewitalizacyjnych, duże znaczenie miały również zmiany przepisów w zakresie polityki społecznej i finansowej. Dlatego analizując efekty rewitalizacji, należy brać pod uwagę wskaźniki przypisane projektom i monitoringowi, ale też i spostrzeżenia liderów – praktyków w danych dziedzinach.

W odniesieniu do zakończonych projektów podstawowych, zakładane cele i wskaźniki zostały zrealizowane. Niektóre z przedsięwzięć wymagały wydłużenia czasu realizacji, część działań będących osią poszczególnych projektów, jest kontynuowana mimo zakończenia projektu podstawowego.

Co do monitoringu procesu rewitalizacyjnego w ujęciu wskaźnikowym, zaszło kilka zmian wynikających ze sposobu zbierania danych lub innego źródła ich pozyskania. Na skutek ewaluacji on-going przeprowadzonej w 2020 r., uzupełniono też listę o nowe wskaźniki. Tabela powyżej, zaktualizowana o wartości za lata 2021 – 2022, uwzględnia wspomniane zmiany.

Uwagę zwraca znacznie niższa od bazowej liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Jest to efekt polityki społecznej państwa, jak również działań prowadzonych przez samorząd i jego jednostki. Istotnej poprawie uległa też jakość przestrzeni publicznych, stan substancji zabytkowej, dostępność infrastruktury dla osób z niepełnosprawnością. Przyczyniły się do tego inwestycje prowadzone na szeroką skalę zarówno przez Miasto, jak i partnerów w procesie rewitalizacji (m.in. przez parafie). Wzrosła także powierzchnia obszarów objętych monitoringiem wizyjnym, co w powiązaniu z pracą policji i straży miejskiej, przełożyło się na wyższą wykrywalność czynów zakwalifikowanych jako wykroczenia i zmniejszeniem liczby popełnianych przestępstw. Obserwuje się też pozytywny trend dotyczący przedsiębiorczości. Od 2020 roku więcej firm powstaje lub przenosi się do centrum Rawy, niż zamyka. Niższa od bazowej jest też liczba osób długotrwale bezrobotnych.

To, co wymaga dalszej uwagi i ewentualnych działań, ma związek z poziomem zaangażowania mieszkańców w życie społeczne, w pracę trzeciego sektora, z solidarnością z potrzebującymi i współodpowiedzialnością za miejsce, w którym mieszkamy. Spadła wobec bazowej liczba wolontariuszy w organizacjach pozarządowych, podobnie jak liczba członków organizacji pozarządowych. Nikt z obszaru rewitalizacji nie zgłosił przez ostatnie dwa monitorowane lata, projektu do budżetu obywatelskiego. Z drugiej strony dostrzegamy wysiłek i intensywność działań istniejących organizacji pozarządowych. Obserwujemy też pracę choćby miejskich

jednostek oświatowych z terenu rewitalizacji, nad zaangażowaniem rodzin dzieci do wspólnych projektów i inicjatyw.

Efekty podejmowanych aktywności w sferze społecznej wymagają czasu. Są zauważalne w dłuższej perspektywie. Jest to też dziedzina wrażliwa, bo wprost dotyczy człowieka. Przez to trudna i wymagająca. Wpływ na tę sferę mają też popularyzowane wzorce, standardy kulturowe, sytuacja ekonomiczna, poziom identyfikacji z miejscem, w którym się mieszka i pracuje. Z pewnością tematyka społeczna będzie przedmiotem uwagi i moderowania działań przez władze miasta w kolejnych latach.

Rawski program rewitalizacji zakładał pierwotnie prowadzenie działań do końca 2025 r. Z tego powodu, po dokonanej ewaluacji on-going w 2020 r., do systemu monitorowania stopnia realizacji celów programowych, dodano wartości docelowe. Te, wraz z wartościami osiągniętymi na koniec dwuletnich cykli raportowania, przedstawia poniższa tabela. W przypadku wskaźników dotyczących zadań inwestycyjnych przedstawione są wartości osiągnięte od początku realizacji projektu narastająco.

Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji – wartości docelowe

Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji	Jednostka miary	Wartość bazowa 2016 rok		Wartość osiągnięta na koniec 2020 roku	Wartość osiągnięta na koniec 2022 roku	Wartość docelowa 2025 rok
		2016 rok	2018 rok			
Liczba popełnionych przestępstw	sztuka, Ulice znajdujące się w całości na obszarze rewitalizacji	31	23	29	25	18
	sztuka, Ulice znajdujące się częściowo na obszarze rewitalizacji		61	57	25	50
Liczba popełnionych wykroczeń	sztuka, Ulice znajdujące się w całości na obszarze rewitalizacji	48	43	84	73	60
	sztuka, Ulice znajdujące się częściowo na obszarze rewitalizacji	111	88			

Liczba osób bezrobotnych	osoba	51	63	58	45
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	osoba	38	28	27	20
Liczba wydarzeń organizowanych w przestrzeniach publicznych	sztuka	85	48	92	100
Liczba zgłoszonych projektów w ramach budżetu obywatelskiego	sztuka	4	8	4	8
Liczba zgłoszonych projektów w ramach budżetu obywatelskiego przez inicjatorów z obszaru rewitalizacji	sztuka	0	2	0	3
Liczba osób objętych wsparciem w zakresie pomocy społecznej	świadczeniobiorca	133	85	51	80
	łącznie liczba osób w rodzinach	187	126	100	120
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	0	6,98	13,16	8,45
Liczba wspartych obiektów infrastruktury	sztuka	8	24	34	10
Rekultywowana przestrzeń otwarta (tereny zieleni)	ha	0	0	0,9268	0,9268
Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem	sztuka	0	7	8	3
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością	sztuka	0	6	8	2
Liczba osób uczestniczących w zajęciach z edukacji ekologicznej	osoba	302	163	206	400

Liczba członków organizacji pozarządowych	osoba	247	156	111	250
Liczba wolontariuszy w organizacjach pozarządowych	osoba	34	33	24	35
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które podniosły swoje kompetencje (społeczne, rodzicielskie lub życiowe)	osoba	0	0	0	8
Liczba ulokowanych przedsiębiorstw	sztuka	16	17	15	19
Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji	m ²	0	684,75	684,75	684,75
Powierzchnia objęta nadzorem wizyjnym (monitoringiem)	ha	0	5,54	8,59	8,67
Liczba osób uczestniczących w zajęciach (warsztatach, szkoleniach, itp.) podnoszących kompetencje zawodowe	Osoby które podniosły swoje kompetencje	8	74	111	100
	Osoby, które po podniesieniu kompetencji uzyskały zatrudnienie lub awans	8	9	11	12

Przeważająca część wskaźników osiągnęła, przekroczyła lub zbliżyła się do poziomu docelowego w okresie realizacji programu rewitalizacji do 2022 roku. Większość tych wskaźników odnosi się do działań z zakresu infrastruktury. Osiągnięte wartości w tym zakresie wskazują też na wyższe niż zakładane zaangażowanie podmiotów z obszaru rewitalizacji.

Ograniczenia i restrykcje z czasu pandemii wpłynęły na sferę społeczną. Kolejne lata wskażą czy zmiany nimi wywołane miały również istotny i trwały wpływ na aktywność i zaangażowanie mieszkańców w życie miasta. Czy jednak przyczyn spadku zainteresowania tą formą życia społecznego należy upatrywać gdzie indziej. Zobrazują to m.in. wskaźniki odpowiadające za liczbę wolontariuszy czy liczbę członków organizacji pozarządowych.

Analiza wartości wskaźników osiągniętych dla całości obszaru rewitalizacji na koniec 2022 r., mimo skutków ograniczeń pandemicznych, wojny w Ukrainie, wysokiej inflacji, wskazuje na stopniową realizację celów założonych w programie rewitalizacji. Utrzymanie kierunku działań z możliwymi modyfikacjami, zwłaszcza w odniesieniu do sfery społecznej, przyczyni się do osiągnięcia wartości wskaźników docelowych.

2. Wskaźniki dla miasta

Wskaźniki dla całego miasta zostały podzielone na trzy grupy dotyczące następujących sfer:

- sfery gospodarczej,
- sfery społecznej,
- sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej oraz środowiskowej.

Sfera gospodarcza

Wskaźniki dla miasta ogółem	Jednostka miary	Źródło danych*	Wartość bazowa 2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wpisanych do rejestru REGON na 10 000 mieszkańców	osoba	7	940	950	966	992	1007	1006	1069
Liczba jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 000 mieszkańców	sztuka	7	73	90	90	84	57	60	79
Liczba podmiotów gospodarczych z kapitałem zagranicznym	sztuka	7	25	26	22	28	22	23	24

Liczba przedsiębiorstw działających w sektorze turystyki WG PKD 2007 (Seksja I – Zakwaterowanie i Gastronomia)	sztuka	7	50	48	51	60	63	70	67
Liczba przedsiębiorstw działających w sektorze kultury WG PKD 2007	sztuka	7	25	25	25	25	28	26	29
Liczba całorocznych miejsc noclegowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania na 1000 mieszkańców	sztuka	7	15,4	15,3	15,5	16,92	18,2	16,86	15,48
Długość dróg rowerowych	km	7	1,4	5,1	6,3	6,3	7,3	7,3	7,3

Środki finansowe w budżecie miasta Rawa Mazowiecka pozyskane z zewnętrznych źródeł (dotacje, subwencje, krajowe, EFRR, EFS, EOG, itp.)	PLN	5	28 734 921	31 962 661, 99	37 342 434, 84	42 414 805, 63	50 376 872, 77	47 078 440, 44	57 270 505, 32
Środki finansowe w budżecie miasta Rawa Mazowiecka pozyskane z zewnętrznych źródeł na 1 mieszkańca	PLN	5	1 638,81	1 828,53	2 136,29	2 412,94	2 914,65	2 755,71	3 403,7

* 1 - Urząd Miasta, Wydział Edukacji i Spraw Społecznych, 2 - Urząd Miasta, Wydział Rozwoju i Inwestycji, 3 - Urząd Miasta, Wydział Gospodarki Komunalnej, 4 -Urząd Miasta, Wydział Gospodarki Terenami, 5 - Urząd Miasta, Wydział Finansów i Analiz, 6 - Urząd Miasta, Wydział Organizacyjny, 7 - Główny Urząd Statystyczny, 8 - Komenda Powiatowa Policji, 9 - Powiatowy Urząd Pracy, 10 - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, 11 - miejskie instytucje kultury, 12 - miejskie jednostki oświatowe, 13 - organizacje pozarządowe, 14 - rejestr medyczny Centrum e-Zdrowie, 15 - Urząd Skarbowy;

Rawę Mazowiecką charakteryzuje wysoki, ponadprzeciętny również w skali województwa, poziom przedsiębiorczości. Zauważalny spadek liczby nowych działalności gospodarczych dotyczył okresu 2020 – 2021, a więc lat ograniczeń i restrykcji związanych z pandemią. Ostatni monitorowany rok to powrót do wartości wyższej od bazowej. Korzystnie przedstawia się sytuacja podmiotów gospodarczych działających w sektorze turystyki, świadczących usługi związane z zakwaterowaniem i gastronomią. Również w dziedzinie przedsiębiorstw działających w sektorze kultury odnotowano ich niewielki, systematyczny wzrost. Rośnie także wielkość zewnętrznych środków finansowych pozyskiwanych przez Miasto, co ma istotne znaczenie m.in. dla skali miejskich inwestycji. Wyższy od bazowej jest też wskaźnik związany z rozbudową dróg rowerowych w mieście. Stwarzanie możliwości korzystania z ekologicznego transportu, a tym samym poprawy jakości powietrza, należy do celów rawskiej strategii elektromobilności, programu ochrony środowiska oraz planu gospodarki niskoemisyjnej.

Sfera społeczna

Wskaźniki dla miasta ogółem	Jednostka miary	Źródło danych *	Wartość bazowa 2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Saldo migracji	osoba	7	-63	-127	-96	- 151	-127	-98	-96
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	%	7	4,85	4,24	3,78	3,85	3,21	3,32	3,23
Kwota świadczeń publicznych z tytułu pomocy społecznej ogółem	PLN	10	1 646 259	1 699 409	1 602 583	1 669 286, 02	1 502 822, 84	1 412 318, 35	1 504 909, 70

Kwota świadczeń publicznych z tytułu pomocy społecznej na osobę	PLN na świadczeni obiorców	10	2 868	3 365,17	3 476,32	3 544,13	3 775,94	3 602,85	4 123,04
	PLN na liczbę osób w rodzinach		1 928	2 265,88	2 417,17	2 491,47	2 747,39	2 610,60	2 945,03
Dochody gminy na 1 mieszkańca	PLN	5	3 994,28	4 235,98	4 891,65	5 325,15	5897,54	6 170,45	7 171,63
Stopa bezrobocia rejestrowanego	%	9	6,5	5	4,7	3,8	5	4,0	3,4
Odsetek bezrobotnych z wykształceniem wyższym w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	%	9	16,27	14,7	14,66	13,14	12,91	13,9	17,29
Odsetek bezrobotnych z	%	9	25,5	26,51	26,72	24,45	24,73	25,76	18,64

wykształceniem gimnazjalnym i niższym w liczbie zarejestrowa - nych bezrobotnych ogółem									
Udział długotrwale bezrobotnych w liczbie zarejestrowa - nych bezrobotnych ogółem	%	9	47,39	46,72	49,14	47,08	42,31	46,1	39,32
Liczba osób długotrwale bezrobotnych wg wieku	osoba	9	498	178	171	129	154	136	116
w wieku 18-24	osoba		51	5	6	3	6	7	3
w wieku 25-34			129	42	40	30	35	27	23
w wieku 35-44			121	44	52	30	41	33	33

w wieku 45-54			86	45	29	34	40	39	30
w wieku 55-59			70	25	23	18	21	18	20
w wieku 60-64			41	17	21	14	11	22	7
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	%	7	91,09	87,54	99,27	123,30	119,20	134,4	146,5
Współczynnik skolaryzacji brutto	% szkoły podstaw.	7	116,46	117,12	116,70	117,38	116,57	129,02	132,09
	% gimnazja	7	136,56	138,83	142,28				
Liczba małżeństw na 1000 mieszkańców	sztuka	7	4,38	5,08	4,5	4,2	3,6	4,1	3,5
Liczba niebieskich kart	sztuka,	10	25	12	13	14	15	14	15

na terenie miasta	aktywnych na koniec roku								
	sztuka, wydanych w ciągu roku	10	33	29	33	49	26	29	29
Liczba uczniów korzystających z zajęć pozalekcyjnych realizowanych w szkołach podstawowych i gimnazjalnych	osoba	12	1 216	1 139	1 091	1 289	1 453	1287	1310
Odsetek ludności w wieku 15-64 lata z wyższym wykształceniem w liczbie	%	7	brak danych, dane pozyskiwane tylko przy spisach	brak danych, dane pozyskiwane tylko przy spisach	brak danych, dane pozyskiwane tylko przy spisach	brak danych, dane pozyskiwane tylko przy spisach powszechnych	brak danych, dane pozyskiwane tylko przy spisach	24,24 (3448 osób)	brak danych, dane pozyskiwane tylko przy spisach

ludności w tym wieku ogółem			powszech nych	powszech nych	powszechny ch		powszech - nych		powszech - nych
Liczba lekarzy na 10 000 mieszkańców (bez stomatologów, wg podstawowego miejsca pracy)	osoba	14	18,75	22,25	21,76	16,74	20,24	22,15	22,37
Liczba uczestników imprez organizowanych przez domy kultury, ośrodki kultury, kluby, świetlice na 1000 mieszkańców	osoba	7	1 160,50	967	1 200	1 163,4	419,3	434,6	721,2
Frekwencja w wyborach do organów JST	%	7	brak ogłoszo nych wyborów	brak ogłoszo nych wyborów	52,94 53,43 53,42	brak ogłoszo nych wyborów	brak ogłoszo nych wyborów	brak ogłoszo nych wyborów	brak ogłoszo nych wyborów

			samorządowych	samorządowych	53,47 49,26**	samorządowych	samorządowych	samorządowych	samorządowych
Liczba organizacji pozarządowych (fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne) na 10 000 mieszkańców	sztuka	7	32	34	34	36	36	38	42
Udział osób oddających 1% podatku na rzecz organizacji pozarządowych w liczbie podatników ogółem	%	15	39	41	51,4	60,06	53,47	43,19	46,93
Liczba przestępstw	sztuka	8	31,71	20,71	22,39	29,52	24,02	23,69	22,87

na 1000 mieszkańców									
Liczba wykroczeń na 1000 mieszkańców	sztuka	8	25,11	20,42	17,68	19,51	25,30	23,02	27,91

* 1 - Urząd Miasta, Wydział Edukacji i Spraw Społecznych, 2 - Urząd Miasta, Wydział Rozwoju i Inwestycji, 3 - Urząd Miasta, Wydział Gospodarki Komunalnej, 4 - Urząd Miasta, Wydział Gospodarki Terenami, 5 - Urząd Miasta, Wydział Finansów i Analiz, 6 - Urząd Miasta, Wydział Organizacyjny, 7 – Główny Urząd Statystyczny, 8 - Komenda Powiatowa Policji, 9 - Powiatowy Urząd Pracy, 10 - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, 11 - Miejskie instytucje kultury, 12 - Miejskie jednostki oświatowe, 13 - Organizacje pozarządowe, 14 - rejestr medyczny Centrum e-Zdrowie, 15 - Urząd Skarbowy;

**sejmiki województw: 52,94, rady powiatów: 53,43, rady gmin i rady miast w miastach na prawach powiatu: 53,42, wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast-I tura wyborów: 53,47, wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast-II tura: 49,26;

Powiązany z wcześniej omawianą sferą gospodarczą są dane dotyczące bezrobocia. W ostatnich latach Rawa należy do miast o najniższej stopie bezrobocia w regionie. Zauważalnie spadła liczba długotrwale bezrobotnych. W 2022 r. wzrosła natomiast liczba osób bezrobotnych wśród osób z wykształceniem wyższym. Obserwacja wskaźnika da odpowiedź czy jest to efekt zmian w profilu działalności nowo powstających firm, szybszego wzrostu udziału osób z wyższym wykształceniem wobec niższego zapotrzebowania pracodawców, czy ukończenia szkoły wyższej na kierunkach nieodpowiadających potrzebom rynku. Skutkiem dobrej, z punktu widzenia pracownika, sytuacji na rynku pracy jest też spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej. Negatywnym zjawiskiem jest natomiast utrzymujący się wysoki wskaźnik migracji, co w połączeniu z niskim przyrostem naturalnym sytuuje Rawę wśród miast w regionie o największym obciążeniu demograficznym. Ten niekorzystny trend, jeśli nie zostanie zahamowany, będzie coraz większym wyzwaniem dla wszystkich sfer funkcjonowania miasta.

W zakresie wysokości dochodów miasta w przeliczeniu na mieszkańca zauważalny jest systematyczny wzrost. Ten fakt, razem z rosnącą kwotą pozyskanych środków zewnętrznych, wpływa m.in. na możliwości realizacji zadań inwestycyjnych. Co do kwestii bezpieczeństwa, to liczba przestępstw na 1000 mieszkańców od roku 2020 zmniejszała się sukcesywnie i w roku 2022 znalazła się na poziomie niższym niż w bazowym roku 2016. Z kolei poziom wskaźnika dotyczącego wykroczeń, w roku 2022 był wyższy niż w roku bazowym i znacznie wyższy od wartości osiągniętej w 2018 roku. Zdaniem policji taka sytuacja może być skutkiem przeznaczania większych sił i środków na działania prewencyjne w miejscach zidentyfikowanych przez policję jako bardziej problematyczne pod względem bezpieczeństwa, a tym samym większej wykrywalności czynów karalnych. Liczba niebieskich kart aktywnych na koniec roku znacząco zmniejszyła się w 2017 roku i od tego czasu utrzymuje się na podobnym poziomie, ulegając nieznacznym wahaniom. Również liczba wydanych w ciągu roku niebieskich kart ulega niewielkim zmianom (wyjątkiem był rok 2019, wtedy nastąpił znaczący wzrost) i utrzymuje się od kilku lat na poziomie niższym niż w roku 2016. Ważnym obszarem życia społecznego jest ochrona zdrowia. Jednym ze wskaźników ilustrujących sytuację w tej dziedzinie jest liczba lekarzy na 10 000 mieszkańców. Dane pozyskane z rejestru medycznego Centrum e-Zdrowia i zaktualizowane dla całego okresu monitorowania pokazują, że na przestrzeni ostatnich trzech lat nastąpił nieznaczny wzrost liczby lekarzy w mieście Rawa Mazowiecka w porównaniu z bazowym rokiem 2016. Jednak potrzeby w tym zakresie są dużo wyższe i będą narastać, biorąc pod uwagę m.in. niekorzystne prognozy demograficzne dla Rawy.

Okres pandemii i skutki gospodarcze wojny w Ukrainie miały wpływ na aktywność mieszkańców w sferze kultury. W tym okresie znacząco obniżyła się liczba uczestników organizowanych wydarzeń, jak również liczba samych imprez. Natomiast stale przybywa organizacji pozarządowych. Rozwój trzeciego sektora świadczy o poziomie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Pozytywne wnioski płyną także w odniesieniu do działalności rawskich placówek oświatowych. Na ich wysoką atrakcyjność składa się zarówno modernizowana baza infrastrukturalna, jak i poziom oraz wyniki nauczania.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna oraz środowiskowa

Wskaźniki dla miasta ogółem	Jednostka miary	Źródło danych*	Wartość bazowa 2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Lesistość miasta	%	4	4,77	4,77	4,77	4,77	4,77	4,77	4,77
Liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej do liczby mieszkańców ogółem	%	7	92,3	92,4	92,5	92,6	92,6	92,7	92,7
Liczba ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej do liczby mieszkańców ogółem	%	7	87,2	87,4	87,6	87,7	87,8	87,9	88,0

Liczba ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków do liczby mieszkańców ogółem	%	7	94,7	96	97,3	97,99	99,49	98,94	99,44
Liczba ludności korzystającej z instalacji gazowej do liczby mieszkańców ogółem	%	7	71,2	71	74,4	75,6	76,5	77,8	78,9
Udział dróg gminnych o nawierzchni gruntowej w ogólnej długości tych dróg	%	3	15,29	15,29	12,84	7,4	10,72	10,72	10,84

Udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów (z wyłączeniem komunalnych) ogółem	%	3	42,4	30,7	23,87	27,46	37,89	32,64	25,1
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych (pyłowe i gazowe)	T/R	7	3 412 dane dla powiatu	3 743 dane dla powiatu	3 687	3 428	brak wartości	4495 dane dla powiatu	3925 dane dla powiatu
Udział powierzchni miasta objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzenne -	%	4	100	100	100	100	100	100	100

go w powierzchni miasta ogółem									
Liczba wydanych pozwoleń na budowę (budynki mieszkalne, budynki zbiorowego zamieszkania oraz niemieszkalne, obiekty inżynierii lądowej i wodnej)	sztuka	4	94	159	54	56	159	103	51
Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych	ha, całkowicie uzbrojone	4	0	0	0	0	0	0	0
	ha, częściowo uzbrojone		31	70	70	70,5	70,5	70,5	70,5

Udział terenów zielonych w ogólnej powierzchni miasta	%	4	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8
Liczba nowych mieszkań oddanych do użytku	sztuka	7	53	50	49	16	18	51	57
Liczba nowych mieszkań komunalnych/ socjalnych	sztuka	3	5	3	42	0	40	1	0
Liczba gospodarstw domowych oczekujących na mieszkanie socjalne	sztuka	3	199	210	218	110	133	114	132

* 1 - Urząd Miasta, Wydział Edukacji i Spraw Społecznych, 2 - Urząd Miasta, Wydział Rozwoju i Inwestycji, 3 - Urząd Miasta, Wydział Gospodarki Komunalnej, 4 - Urząd Miasta, Wydział Gospodarki Terenami, 5 - Urząd Miasta, Wydział Finansów i Analiz, 6 - Urząd Miasta, Wydział Organizacyjny, 7 - Główny Urząd Statystyczny, 8 - Komenda Powiatowa Policji, 9 - Powiatowy Urząd Pracy, 10 - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, 11 - Miejskie instytucje kultury, 12 - Miejskie jednostki oświatowe, 13 - Organizacje pozarządowe, 14 - rejestr medyczny Centrum e-Zdrowie, 15 - Urząd Skarbowy;

Z powyższych danych wynika stopniowy wzrost liczby ludności mających dostęp do infrastruktury sieciowej. Na wyższym niż bazowy poziomie utrzymuje się też wskaźnik dotyczący uzbrojonych częściowo terenów inwestycyjnych. Natomiast w ostatnim monitorowanym roku zmniejszyła się do poziomu z lat 2018 – 2019 liczba pozwoleń na budowę. Wynika to w części z cyklu inwestycyjnego i koniunktury gospodarczej.

Negatywna tendencja, odnotowana już w poprzednich raportach, wiąże się ze spadkiem ilości odpadów poddanych odzyskowi. I choć poziom wymagany przepisami prawa został osiągnięty dla wszystkich frakcji, to jednak niezbędne są intensywne działania edukacyjne i promocyjne, skutkujące wzrostem segregacji odpadów, zwłaszcza w indywidualnych gospodarstwach. Poziom odpadów poddanych odzyskowi wynika z Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.

Wskaźnikiem trudnym do analizowania i w związku z tym nie do końca miarodajnym, jest wskaźnik dotyczący emisji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych, ponieważ dane dotyczące tego wskaźnika w poszczególnych latach dotyczą różnych obszarów – w latach 2016-2017, a następnie 2021-2022 był to obszar powiatu, natomiast w latach 2018 i 2019 – obszar miasta. Danych za rok 2020 nie udostępniono w ogóle, powołując się na tajemnicę statystyczną.

W przedmiocie gospodarki mieszkaniowej istotna zmiana nastąpiła w związku z realizacją dwóch bloków socjalnych. W wyniku tych inwestycji w sposób znaczący zmniejszyła się liczba gospodarstw oczekujących na mieszkanie i przez kolejne monitorowane lata nie podlegała większym zmianom. W odniesieniu natomiast do nowych mieszkań oddanych do użytku, to przez dwa ostatnie lata wartości wskaźnika, po okresie znacznego spadku w latach 2019 - 2020, powróciły do poziomu nieznacznie wyższego od bazowego.

W części omawianej grupy wskaźników występuje status quo. Dotyczy to m.in. powierzchni pokrytej planem zagospodarowania przestrzennego, lesistości i terenów zielonych.

V. Podsumowanie

Przystępując do realizacji programu rewitalizacji miasta Rawa Mazowiecka, zakładano wyprowadzenie obszaru rewitalizowanego ze stanu kryzysowego poprzez wdrożenie 12 podstawowych projektów oraz realizację zadań zakresowo odnoszących się do zidentyfikowanych problemów. W Raporcie Otwarcia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Rawa Mazowiecka na lata 2016-2025 określono wskaźniki produktu i rezultatu dla każdego z 12 projektów podstawowych, wyznaczając jednocześnie wartości bazowe i docelowe. W niniejszym raporcie przedstawiono stopień osiągnięcia poszczególnych wskaźników. Również tych odnoszących się do obszaru rewitalizacji i obejmujących całą Rawę Mazowiecką. Rewitalizacja jest zintegrowanym narzędziem rozwoju dla danego obszaru, co oznacza, że wpływa na wszystkie jego sfery. Tym samym stanowi także instrument rozwoju całego miasta.

Proces rewitalizacji jest także wypadkową lokalnych działań podejmowanych przez podmioty bezpośrednio w nim uczestniczące oraz zjawisk i trendów, przede wszystkim w sferze społeczno – gospodarczej, występujących w skali kraju. W okresie poddanym analizie widoczne są m.in. skutki obostrzeń i restrykcji związanych z pandemią, wojny w Ukrainie, wysokiej inflacji, programów społecznych rządu.

Mimo wielu trudności, obserwowanych szczególnie w ostatnich trzech monitorowanych latach, 11 z 12 projektów podstawowych zawartych w rawskim programie rewitalizacji, zostało zrealizowanych. Kontynuowany jest jeden projekt związany z poprawą jakości zasobów mieszkaniowych w rewitalizowanym centrum miasta. Zwraca również uwagę fakt dużego zaangażowania innych niż miejskie podmiotów, w proces wyprowadzania obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego i realizację szerokiej gamy zadań uzupełniających. Mowa w tym wypadku przede wszystkim o sferze infrastruktury, ładu przestrzennego, ochrony kulturowego dziedzictwa materialnego i działaniach społecznych, aktywizujących i integrujących mieszkańców.

Zakładany w programie rewitalizacji kierunek zmian potwierdziła ewaluacja on-going przeprowadzona w 2020 r. Zweryfikowała ona m.in. skuteczność i trafność realizowanych przedsięwzięć w kontekście osiągnięcia celów rewitalizacji. W wyniku ewaluacji wprowadzono korekty w systemie monitorowania procesu, rozszerzając listę wskaźników i wprowadzając wartości docelowe do ich pierwotnego wykazu.

Analiza danych wykonana do końca 2022 r. pozwala na pozytywną ocenę dotychczas prowadzonych działań. Niemniej jednak wskazuje na obszary, na które należałoby zwrócić baczniejszą uwagę w kontekście rozwoju nie tylko centrum, ale całego miasta.

Należą do tej sfery zagadnienia demograficzne, związane z ubytkiem mieszkańców Rawy na skutek migracji i niskiego przyrostu naturalnego. Według prognoz dla Rawy, ta niekorzystna

tendencja ma się utrzymywać w kolejnych latach i należy liczyć się z jej negatywnymi skutkami praktycznie w każdej dziedzinie funkcjonowania miasta.

Warto także wdrożyć rozwiązania w zakresie większej aktywizacji i włączenia mieszkańców centrum Rawy w życie społeczne miasta i budowanie społeczeństwa obywatelskiego.

Ponadto, istotnym jest dalszy rozwój układu komunikacyjnego Rawy, budowa ścieżek rowerowych i rozwój komunikacji publicznej zoptymalizowany do potrzeb mieszkańców i pracodawców z terenu miasta.

Prawidłowo prowadzony proces rewitalizacji tworzy nowy potencjał, który umiejętnie wykorzystywany, wpływa na rozwój całego miasta. Niezbędnym jest jednak stała dbałość o osiągnięte standardy infrastruktury, jakość świadczonych usług, profesjonalną pielęgnację terenów zielonych, rozwój oferty kulturalnej.

Obszar rewitalizacji pokrywa się w większości ze strefą ścisłej ochrony konserwatorskiej. Na jego obszarze znajduje się ponad 60 obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków oraz do wojewódzkiego rejestru zabytków, czyli znacząca większość tego typu nieruchomości w Rawie.

Przeprowadzone w trakcie projektów inwestycyjnych badania archeologiczne wniosły ogromny i cenny wkład w uzupełnienie wiedzy o początkach Rawy i jej roli w kolejnych wiekach. Ten fakt, wraz z kompleksowym remontem zabytków o kluczowym dla tożsamości miasta znaczeniu, stanowi silny impuls rozwojowy dla Rawy w wymiarze społecznym i gospodarczym, w tym zwłaszcza turystycznym.

Wzrost atrakcyjności miasta i wzmocnienia sektora turystycznego już jest widoczny w monitorowanych wskaźnikach. Widać to m.in. na przykładzie stale rosnącej liczby przedsiębiorstw o tym profilu działalności.

Obszar ten wymaga jednak kompleksowej identyfikacji potencjału stworzonego dzięki rewitalizacji, a następnie spójnej koncepcji, koordynacji i profesjonalizacji działań w tym zakresie.

O wartości wykonanych prac rewitalizacyjnych, znaczeniu ładu przestrzennego, roli obiektów zabytkowych i zieleni oraz funkcji nowo zagospodarowanej, historycznej przestrzeni Rawy świadczą nagrody, jakie Miasto otrzymało w ogólnopolskich konkursach:

- Konkurs Towarzystwa Urbanistów Polskich na Najlepiej Zagospodarowaną Przestrzeń Publiczną, kategoria: przestrzeń w zieleni – wyróżnienie dla zabytkowego parku miejskiego;
- Konkurs: Modernizacja Roku & Budowa XXI wieku, kategoria: Rewitalizacja obszarów i przestrzeni urbanistycznych – wyróżnienie (jury konkursu przyznaje jedną nagrodę główną i jedno wyróżnienie w danej kategorii);

- Konkurs Towarzystwa Urbanistów Polskich na Najlepiej Zagospodarowaną Przestrzeń Publiczną, kategoria: rewitalizowana miejska przestrzeń publiczna – nagroda główna.

W ramach procesu rewitalizacji, Miasto od kilku lat współpracuje z Instytutem Gospodarki Przestrzennej Wydziału Ekonomiczno – Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego. Współpraca ma wymiar naukowo - popularyzatorski oraz edukacyjny, a dla Rawy Mazowieckiej – również promocyjny. Działania prowadzone w oparciu o rawski lokalny program rewitalizacji są przedmiotem badań i opracowań naukowych, wystąpień pracowników akademickich na tematycznych zjazdach i konferencjach w kraju i za granicą. Stanowią również obiekt wizyt studyjnych studentów, m.in. kierunku Ekomiasto. Wszystko to przyczynia się do propagowania osiągnięć rewitalizacyjnych i promocji samego miasta. Ten fakt znajduje też odzwierciedlenie m.in. w statystykach materiałów wideo opublikowanych na miejskim kanale YouTube, a poświęconych rewitalizacji i profilowanym wydarzeniom organizowanym na jego obszarze.

Działania rewitalizacyjne w Rawie, na mocy przepisów ustawy o rewitalizacji¹ oraz w związku z realizacją wszystkich przewidzianych programem rewitalizacji projektów podstawowych, będą zakończone w grudniu 2023 r.

Zatwierdził:

Piotr Irla

Burmistrz Miasta Rawa Mazowiecka

Sporządził:

1. Bożena Sukiennik
2. Krystyna Florczyk

¹ Art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji: „ (...) do dnia 31 grudnia 2023 r. dopuszcza się realizację przedsięwzięć wynikających z programu zawierającego działania służące wyprowadzeniu obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego, przyjmowanego uchwałą rady gminy, bez uchwalania gminnego programu rewitalizacji”.